

การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

นางปลื้มจิต ต่อเสนา



การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

**People's Participation in the Administrative System Preparation of Local
Development Plan of Srinarong Sub-district Administrative Organization,
Chumphonburi District, Surin Province**

Mrs. Plemjit Thosaena

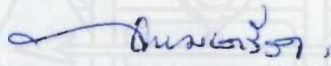
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ชื่อและนามสกุล	นางปลื้มจิต ตอเสนา
แขนงวิชา	บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ



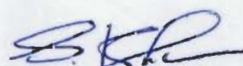
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป)



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษา นางปลื้มจิต ต่อเสนา **รหัสนักศึกษา** 2533007023 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 18 ปีในเขตตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,790 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน คำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2) เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรีจังหวัดสุรินทร์ พบว่าผู้ที่มี เพศ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในการระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) ข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภوخุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่สำคัญคือ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบให้มากขึ้น ควรให้ความรู้กับประชาชนในการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและประเมินผล ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงผลการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพิจารณาปรับปรุงระบบการบริหารแผนครั้งต่อไป และที่สำคัญคือ ควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน ระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์

Independent Study title: People's Participation in the Administrative System Preparation of Local Development Plan of Srinarong Sub-district Administrative Organization, Chumphonburi District, Surin Province

Author: Mrs. Plemjit Thosaena; **ID:** 2533007023;

Degree : Master of Public Administration;

Independent Study Advisor: Papavadee Montriwat, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

This study aimed to (1) examine the participation of the people in the administrative system preparation of local development plan of Srinarong sub-district administrative organization, Chumphonburi District, Surin province (2) compare the participation of the people in the administrative system preparation of local development plan of Srinarong sub-district administrative organization, Chumphonburi District, Surin province, classified by personal factors (3) study and recommend appropriate suggestions to enhance the participation of the people in the preparation of local development plan of Srinarong sub-district administrative organization, Chumphonburi District, Surin province.

Population comprised 1,790 household representatives who were over 18 years of age in Srinarong sub-district. from which 327 samples were obtained via Taro Yamane calculation method. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were frequency, percentage, mean, standard deviation . t test and one-way Analysis of Variance .

The results showed that (1) people's participation in the preparation of local development plan of Srinarong sub-district administrative organization, Chumphonburi District, Surin province, in general was in medium level, with the highest mean on participation of the benefits gained, and the lowest mean on evaluation aspect (2) when compared the participation, differences were found among those with different gender, age, occupation, level of education, monthly income, and time involved in the preparation process at 0.05 level of statistical significance (3) major recommendations to enhance the participation were: more participation opportunities in monitoring and evaluating the system should be provided to the people, people should be educated so to have more knowledge on system monitor and evaluation, meeting with the people in the area on monitoring and evaluating results should be held so consequently the system improvement should be brought into consideration, more importantly, people's participation in system monitoring and evaluating should be carried on continuously.

Keywords: People's Participation, Administrative System Preparation of Local Development Plan, Srinarong Sub-district Administrative Organization, Surin Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และติดตาม การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ จำสิบโทวิไลย์ สีลา ตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลสระซูด สิบเอกประทีป ปรีเวสังข์ ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ นางจารุณี ทิพย์ประเสริฐ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้อง ทั้งสามท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่อง ในการศึกษา ค้นคว้าอิสระครั้งนี้ด้วยดีเสมอมาจนเสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าอิสระ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ความดีงามและผล ที่ได้จากการศึกษาซึ่งสามารถนำมาปรับปรุงใช้กับหน่วยงานภาครัฐอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท วิทยาการต่าง ๆ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถดำรงตนให้บรรลุผลสำเร็จตราบนับตั้ง

ปลื้มจิต ต่อเสนา

เมษายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
กรอบความคิดในการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	8
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา.....	18
หลักสำคัญของการวางแผน.....	21
ความหมายของการวางแผนพัฒนา.....	21
การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	24
ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	49
รูปแบบการศึกษา.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์.....	59
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	64
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์.....	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	97
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	98
ข แบบสอบถาม.....	100
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	110
ง ตารางแสดงระดับความสอดคล้องระหว่างข้อความ.....	114
ประวัติผู้ศึกษา.....	118

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากรตามหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์.....	37
ตารางที่ 2.2 ประชากรในตำบลมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (พ.ศ. 2555) โดยเรียงลำดับจากน้อยไปมาก.....	38
ตารางที่ 4.3 สภาพธุรกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์.....	39
ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	56
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	56
ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	57
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	58
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	58
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม.....	59
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	60
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนมีส่วนร่วมของประชาชน ในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	62
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	63
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ.....	64
ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอายุ.....	65
ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอาชีพ.....	66
ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	69
ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ 4 ด้าน.....	72
ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	73
ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ.....	74
ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์.....	75
ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	76
ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ต่อด้านกระบวนการให้บริการจำแนกตามระดับการศึกษา.....	77

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการศึกษา.....	5
ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์.....	36
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์.....	41



บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 287 กำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวด้วย ประกอบกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง จัดทำแผนพัฒนา ประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี โดยในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องประสานกับประชาคมหมู่บ้าน รวบรวมวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่นของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นได้ในสังคมหรือประเทศใดนั้น จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองและการบริหารของประชาชน เพราะการมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่มีผลต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของตัวประชาชนเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการพัฒนาโดยประชาชนที่ยึด “ประชาชน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชน จึงกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ซึ่งแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดโครงการ/กิจกรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น จะมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาในระดับต่างๆ และที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 ข้อ 22 ยังได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลใช้แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0810/ว 082 ลงวันที่ 9 มกราคม 2550 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551- 2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดแนวทางการจัดทำ/ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนั้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแล้ว (ใช้เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา) การจัดทำแผนพัฒนาสามปีจะต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

2. การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3. การจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนา รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมา กำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อาจจัดในคราวเดียวกันกับการประชุมประชาคมท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาทั้ง 2 ประเภท ให้ประชาคมท้องถิ่นทราบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาของแต่ละประเภทได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

4. ทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนา (กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้สิ้นสุดในปี 2552) โดยพิจารณาวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ว่าต้องปรับปรุง แก้ไขหรือคงไว้ประเด็นใด เพื่อจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ฉบับใหม่

5. สำหรับข้อมูลในการจัดทำ/ทบทวนแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ พิจารณาจากปัญหาความต้องการของประชาชน นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูล จปฐ.(ข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน คือ ข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในครัวเรือนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ว่า คนควรจะมีคุณภาพชีวิตในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้มีชีวิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข) กชช 2 ค (ข้อมูลหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นสภาพทั่วไปและปัญหาของหมู่บ้านชนบทด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สุขภาพและอนามัย ความรู้ และการศึกษา ความเข้มแข็งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพแรงงานและยาเสพติด เป็นข้อมูลที่จัดเก็บทุกหมู่บ้านในชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี) เป็นเครื่องชี้วัดสภาพปัญหาของหมู่บ้าน ในการจัดเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจจัดเก็บข้อมูลในคราวเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาทั้ง 2 ประเภทได้ แต่หากมีประเด็นใดไม่เกี่ยวเนื่องกันก็ให้แยกข้อมูลให้ชัดเจน

6. ให้ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดย

6.1 เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (SWOT Analysis) ตลอดจนการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

6.2 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ โดยพิจารณานำปัญหา/ความต้องการของชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ฯ ดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนามีความสำคัญในทุกขั้นตอนตั้งแต่ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังจากดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเสร็จสิ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลศรีณรงค์เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2539 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2539 มีผลให้สภาตำบลศรีณรงค์ ได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่ ผู้ศึกษา ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีณรงค์ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งต้องดำเนินการอันดับแรกในการบริหารงาน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนา จึงเป็นส่วนสำคัญประชาชนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรม ร่วมติดตามและประเมินผล ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมให้ข้อเสนอแนะ และ ให้คำปรึกษาต่าง ๆ ในการ ดำเนินงานให้สอดคล้องกับความ ต้องการของชุมชน เพื่อให้การจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตามแนวทางที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหาร แผนพัฒนา เช่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการประเมินผล อย่างไรก็ตามที่ผ่านมายังไม่เคยมีการศึกษาว่าประชาชนมีปฏิกิริยาที่มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนในระดับใด ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพล บุรี จังหวัดสุรินทร์ ว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบ บริหารแผนพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคือแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็น กรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึง ประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่าง มีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่ จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น ตลอดจนมีปัญหาและอุปสรรคในระบบบริหารแผนพัฒนา อย่างไรบ้าง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในระบบบริหารแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์เพื่อ นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

3. กรอบความคิดในการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.ศรีณรงค์
1. เพศ 2. อายุ 3. อาชีพ 4. ระดับการศึกษา 5. รายได้ต่อเดือน 6. จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตของการวิจัยเป็น ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขอบเขตด้านเวลา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,790 ครัวเรือน รวม 13 หมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน

4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างเดือนมิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ. 2556

5. นิยามศัพท์

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง องค์ประกอบส่วนบุคคลที่ในการศึกษาได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น

5.2 จำนวนครั้งการมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนา หมายถึง จำนวนการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน หรือประชาคมตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา

5.3 การมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนา หมายถึง การร่วมทำกิจกรรมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตามขั้นตอนต่างๆ เริ่มตั้งแต่ร่วมประชุมประชาคม กำหนดปัญหาและความต้องการ ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตลอดจนการติดตามตรวจสอบ

และประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

5.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดแนวทางปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆที่มีอยู่ให้หมดไป ตามความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำแผนต้องมาจากความต้องการของประชาชนในตำบลศรีณรงค์อย่างแท้จริง

5.5 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การรวมคนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหของท้องถิ่นเกิดขึ้นร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันตามภารกิจที่กำหนดไว้

5.6 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลจากการที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป

5.7 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หมายถึง การจัดตั้งคณะติดตามและประเมินผลการแจ้งข่าวให้ประชาชนทราบถึงการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการปิดประกาศผลการติดตามและประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนนำเสนอข้อมูล และข้อคิดเห็น ตลอดจนนำมาปรับปรุงในการจัดทำแผนพัฒนาครั้งต่อไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด

6.2 สามารถนำผลการศึกษารั้ครั้งนี้ ไปใช้วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการวิจัยในประเด็นปัญหาอื่นที่สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยในคราวต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวความคิดและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา
3. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
4. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาชนบท หลักการสำคัญหรือหัวใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ จะต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผล พร้อมทั้งร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันเพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างตรงกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ ทำให้การบริหาร โครงการจักเป็นไปด้วยความราบรื่น รวดเร็ว ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับภาครัฐ

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ มีทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันตามทัศนคติของแต่ละท่านและภูมิหลังทางวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

ไคท์ (1972) อ้างในกริชกมล เหล่าอรระคะ (2550) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

เออร์วิน (1976) อ้างใน สุภชัย ตรีทศ.(2547) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2534) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออก ซึ่งความรู้สึกนึกคิด แก้ไขปัญหาความต้องการของตน โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

จักรพงษ์ ทองเพชร (2539) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในสังคมหรือชุมชนได้เข้าไปร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนในกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมที่รัฐบาลหรือองค์กรต่างๆ จัดให้มีขึ้นหรือกิจกรรมที่ประชาชนในชุมชนนั้นร่วมกันคิดขึ้นมาเอง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนในชุมชนนั้นให้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่วิวัฒนาการของการปกครองตนเองในอนาคตของชุมชนนั้นต่อไป

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วม การตัดสินใจ หรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมี อิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี ส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำ ไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

ชิต นิลพานิช และกุลธร ธนาพงศธร (2532) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนได้ขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ อ่างในชินรัตน์ สมสืบ (2552) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง การทำงานของประชาชนร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลา และลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพคือ ถูกจังหวะและเหมาะสม กับทั้งกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจ การประสานงานและความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐ ในทุกด้านเป็นไปตามกรอบของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ ตั้งแต่การกำหนดข้อมูลพื้นฐานแต่ละพื้นที่ ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมรับผลจากการแก้ปัญหา ร่วมประเมินผล

1.2 แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน มีแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ คือ (อนุชัช บุรณะประเสริฐกุล: 2545)

1.2.1 ให้ประชาชนมีบทบาทหลักในการพัฒนาโดยได้แสดงความคิดเห็น การเขียน พุด ร่วมสละทรัพย์ วัสดุ แรงกายและเวลา

1.2.2 เป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนา คือ การพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อพึ่งพาและพัฒนาตนเอง มิใช่พึ่งพารัฐหรือพึ่งพางค์กรพัฒนาภายนอก

1.2.3 กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ซึ่งต้องถือชาวบ้านเป็นหลัก ในการแก้ปัญหา กิจกรรมพัฒนาจะเริ่มจากชุมชน

1.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม (โกวิทย์ พวงงาม 2545) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1.3.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

1.3.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็น ขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัย ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

1.3.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

1.3.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงาน และ ประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไป นั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จต่ำกว่า

1.4 ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม มีหลายระดับ นักวิชาการต่างๆ ได้กำหนดไว้หลากหลายแต่ในสาระสำคัญมีความคล้ายกัน (บุญชู แก้วส่อง. 254: 28; อ้างอิงมาจาก Cohen และ Uphoff 1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1.4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจ ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้ จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจ ในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ตัดสินใจตั้งแต่ใน ระยะเริ่มการตัดสินใจ ในช่วงของกิจกรรมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

1.4.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการใดบ้าง จะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด

1.4.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

1.4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความคิด ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลในกลุ่มได้

1.5 มติการมีส่วนร่วม

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้กล่าวอ้างในการมีส่วนร่วมของ Uphoff ซึ่งได้เสนอกรอบคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท อฟฮอฟ ได้เสนอไว้ 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.5.1 มิติ (Decision) มี 3 มิติ คือ

- 1) มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหาร กิจกรรม หรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน
- 2) มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องเพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพ และรายได้
- 3) มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจ หรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้นช่วยเพิ่มพลังของประชาชน หรือเป็นเพียงแค่การติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

1.5.2 บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

- 1) ลักษณะโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้าว่ามีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็ว ช้ำที่ได้รับประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น
- 2) สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัย ทางการเมือง เป็นต้น

1.6 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปัจจุบันการพัฒนาชุมชน การพัฒนานั้นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนต่างมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องมาจากได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้ (สมนึก ปัญญาสิงค์ 2542)

1.6.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถสร้างการยอมรับในคุณค่าของสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนได้ และบางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของชุมชนที่ไม่พึงปรารถนาได้อีกด้วย

1.6.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นวิธีการที่สามารถสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้เรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.6.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการระดมเอาพลังความคิดพลังกายพลังใจ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนออกมาใช้ประโยชน์ต่อชุมชน

1.6.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการกระจายอำนาจ

1.6.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนสอดคล้องกับปรัชญาทางสังคมและการเมือง (Social political philosophy) ที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา วางแผนดำเนินการและประเมินผล

1.6.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาใด ๆ ก็ตามถ้าขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมแล้ว กิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะประสบความล้มเหลวในที่สุด

1.7 รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังมีผู้ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1.7.1 รูปแบบของการมีส่วนร่วม โจเซ่ เอ แอกบายานี่ (Jose A. Agbayani) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 16 รูปแบบ คือ (อ่าน วุฑฒิกรรมรักษา.2546)

- 1) การมีส่วนร่วมในการประชุม
- 2) การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ
- 3) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ
- 4) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน
- 5) การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์
- 6) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้บริโภค
- 7) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริเริ่ม
- 8) การมีส่วนร่วมในผู้ใช้แรงงาน
- 9) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์
- 10) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 11) การตีปัญหาให้กระจ่าง
- 12) การออกเสียงสนับสนุน
- 13) การออกเสียงเลือกตั้ง

14) การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง

15) การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ

16) การเป็นสมาชิก

1.7.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา ดังนี้

(ไพรัตน์ เตะชะรินทร์ 2540)

1) องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ มีการร่วมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมหรือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชนเช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มออมทรัพย์

2) องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล องค์กรการบริหารส่วนตำบล

3) ตัวแทนบุคคล หรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการเช่น คณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล

1.7.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา (ปัญชร แก้วส่อง. 2531) ได้จำแนกรูปแบบหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจ ประการแรกสุดที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการใดบ้าง จะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ใน เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความคิด ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพล สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลในกลุ่ม ๆ ได้

1.7.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ขั้นตอน ได้แบ่งไว้ดังนี้ (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2539 อ้างใน ทวีศักดิ์ ปักษา, 2550)

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการค้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

1.7.5 การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา (กองราชการส่วนตำบล, 2543)

1) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา หรือเป้าหมายของการพัฒนา กล่าวคือเป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการเกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากประชาคมได้ร่วมกันคิดกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึงและกำหนดเส้นทางเดินทางต่อไปก็จะเป็นการกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงาน โครงการต่างๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ คือ ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน โครงการ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อได้พิจารณาเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนา

3) ให้ประชาชนได้รู้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน โครงการพัฒนา ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้รักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

4) ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการเพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยใช้แผนพัฒนา เป็นแนวทางการจัดการทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเพิ่มเติม

5) ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

1.8 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

1.8.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากการได้รับผลกระทบ และเลือกที่จะมีส่วนร่วมในโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย สำคัญ 6 ประการ คือ (มานพ ฉวีรักษ์. 2546)

- 1) ความใกล้ชิดปัญหา
- 2) ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- 3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอย หรือบริการ
- 4) ประเด็นทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม
- 5) ค่านิยม
- 6) อำนาจที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย

1.8.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม จอห์นและนอร์แมน(1977) อ้างใน (มนตรี เทอดศิระกุล. 2543) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการดังนี้

1) อายุและเพศ ปัจจัยนี้ เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหาอยู่บ้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปีปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องใช้คนทำงานระดับอายุปานกลาง ส่วนในเรื่องเพศพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

2) ฐานะครอบครัว เป็นปัจจัยในเชิงโครงสร้างทางสังคม เหตุที่ฐานะของครอบครัวนับเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการมีส่วนร่วมนั้นเป็นเพราะว่า การเข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยมีต้องแลกกับสิ่งใด อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการเสียโอกาสในการกระทำสิ่งอื่น เมื่อพิจารณาในทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ว ครอบครัวที่มีฐานะในเชิงรายได้และในทางสังคมสูงก็มักจะมีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะต่ำกว่า และหัวหน้าครอบครัวจะมีอำนาจในการกำหนดหรือการตัดสินใจมากกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ของครอบครัวการศึกษาหลายชิ้นจึงมุ่งทำการศึกษาที่หัวหน้าครอบครัว เป็นหลัก

3) การศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางด้านเทคนิคหรือบางทีเกี่ยวข้องกับความสามารถของคนในการเข้าถึงกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การอ่านออกเขียนได้ของคนในชุมชนนั้นจะวัดจากจำนวนปีที่เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียน และโดยทั่วไปการพิจารณาตัวแปรด้านการศึกษา มักจะถูกรวมไปกับปัจจัยหรือตัวแปรด้านเพศและอายุด้วย เนื่องจากในความเป็นจริงนั้น คนไม่รู้หนังสือที่มีอายุน้อย ย่อมได้รับความช่วยเหลือมากกว่าคนไม่รู้หนังสือในวัยเกษียณการทำงาน เป็นต้น

4) การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชุมชนและถิ่นกำเนิด ปัจจัยด้านนี้มีความซับซ้อนมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคคลในทางปฏิบัตินักพฤตินิยมศาสตร์ จึงมักจะศึกษาเฉพาะบริเวณที่ ประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามีความแบ่งแยกในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวที่เห็นได้ชัด อย่างไรก็ดี ปัจจัยบางตัวเช่นความแตกต่างทางสังคมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็ยากที่จะจำแนกได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งใดที่มีความสำคัญมากกว่ากัน นอกจากนี้แล้ว ปัจจัยทางด้านนี้พบว่า จะมีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างของระดับการศึกษาและรายได้ของบุคคลด้วย

5) อาชีพ การกำหนดลักษณะของอาชีพนี้ จะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระบุกลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา โดยทั่วไปแล้วเรามักจะแบ่งอาชีพออกเป็นอาชีพในภาคเกษตรกรรมและอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

6) ระดับและแหล่งรายได้ นักวิชาการกล่าวกันว่า การพิจารณาศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ยากจนในชนบทนั้น โดยทั่วไปมักจะวิเคราะห์ระดับของรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ของผู้เข้ามีส่วนร่วม ข้อมูลเรื่องรายได้ในแหล่งที่มาในบางครั้งจะไม่มีคำตอบเนื่องและอาจจะมีการปกปิดเนื่องจากเกรงจะต้องเสียภาษีมากขึ้น

7) ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น ปัจจัยด้านระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมสาธารณะเพราะระยะเวลาที่ได้จากการตั้งถิ่นฐานการเป็นเจ้าของ ความคุ้นเคยทำให้เป็นปัจจัยที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

8) การถือครองที่ดินและสภาพการได้รับการว่าจ้าง ระยะเวลาในการถือครองที่ดินและการได้รับการว่าจ้างนั้นที่ถือว่าเป็นสิทธิ์ที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมที่จะดำเนินการกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมสามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมต่าง ๆ ได้

2. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา

ในเรื่องการวางแผนนั้นเรามีแนวคิดในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่ พ.ศ.2475 ช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย มีการยกร่างเค้าโครงเศรษฐกิจขึ้น พร้อมทั้งยกพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบเศรษฐกิจ ซึ่งเสนอให้มีหน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำแผนเศรษฐกิจแห่งชาติแต่สถานการณ์ในขณะนั้นไม่เอื้ออำนวยจึงไม่มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ต่อมาในปี พ.ศ.2493 รัฐบาลได้ตั้งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับวิเคราะห์วิจัยเศรษฐกิจ และเป็นทีปรึกษาของรัฐบาลในด้านการเงิน การคลังและด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการทำผังเศรษฐกิจของประเทศ นับเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ต่อมาในปีพ.ศ.2502 รัฐบาลโดย ฯพณฯจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ดำเนินการออกพระราชบัญญัติพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและตั้งสำนักงานสภาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จากนั้นได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504- 2506) ระยะที่ 1 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2507- 2509) ระยะที่ 2 เป็นฉบับแรก และได้ดำเนินการวางแผนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มการมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ทั้งนี้ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหลายฉบับซึ่งปัจจุบันระเบียบกระทรวงมหาดไทย ฯ ดังกล่าวที่ใช้บังคับได้แก่ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

1. การวางแผน

การดำเนินการในการบริหารต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือการทำงานนั้นต้องมีการวางแผนในการทำงานว่าจะเดินไปในจุดมุ่งหมายใด ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยได้พบว่ามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ ดังนี้

ฟิรลิตซ์ คำานวนศิลป์ (2541) ได้ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึงกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goal) ที่ต้องการบรรลุในช่วงเวลาข้างหน้ารวมทั้งกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามว่าจะทำอะไร (What) ใครเป็นผู้กระทำ (Why) ใครบ้างเป็นผู้กระทำ (Who) จะกระทำเมื่อใด (When) จะกระทำที่ไหน(Where) และกระทำอย่างไร (How) ส่วนคำถามที่ถามว่าทำไมจึงต้องทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Why) เป็นคำถามที่ต้องตอบภายหลังการวิเคราะห์

ปัญหาและความต้องการแล้ว การวางแผนจึงเป็นจุดเชื่อมต่อการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ (2543) ได้ให้อธิบายว่า แผนเป็นการเตรียมการและตัดสินใจในปัจจุบันเพื่อกระทำในอนาคตโดยการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการวางแผน ที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนคือการเตรียมการหรือวางแผนทางการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการวิเคราะห์วินิจฉัยอย่างเป็นระบบ เพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด มีขั้นตอน มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำทำไม ทำที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ใครเป็นผู้กระทำ มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้

2. ความสำคัญของการวางแผน เทอร์รี่ (George R.Terry Theory) ได้ระบุความสำคัญของการวางแผนไว้ ดังนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ 2541)

2.1 การวางแผนทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีวัตถุประสงค์และมีระเบียบระบบ

2.2 การวางแผนจะชี้ถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในอนาคต

2.3 การวางแผนช่วยแก้ปัญหาของลักษณะคำถามที่ว่า “อะไรเกิดขึ้นถ้า (What it)”

2.4 การวางแผนเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมการปฏิบัติงาน

2.5 การวางแผนจะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

2.6 การวางแผนช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของ การปฏิบัติงานและขององค์การ

2.7 การวางแผนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสมดุลในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อการปฏิบัติงาน

2.8 การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารมีความเจริญก้าวหน้าในฐานะและตำแหน่งของหน้าที่การงาน

3. วิธีในการวางแผน แอคคอฟฟ์ (Russell Ackoff Theory) ได้จำแนกวิธีการในการวางแผนไว้ 3 แบบ คือ (ประชุม รอดประเสริฐ 2539) วางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisficing Philosophy) การวางแผนโดยยึดปรัชญา การได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing Philosophy) และ การวางแผนโดยการคำนึงถึงปรัชญาในการตัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานะ

แนวคิดอ้อม (Adaptivizing Philosophy) วางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisficing Philosophy) เป็นการวางแผนที่ถือเอาความพึงพอใจ หรือความต้องการของผู้วางแผนเป็นสำคัญ การกำหนดวัตถุประสงค์และการใช้ข้อมูลในการวางแผนไปอย่างง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนข้อมูลที่ใช้มักเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการ วิเคราะห์คัดกรอง การนำแผนไปใช้มักมีความยืดหยุ่นสูง หลีกเลียงปัญหา และคำนึงถึงทรัพยากรที่ใช้ในรูปตัวเงินมากกว่าทรัพยากรและเกณฑ์อื่น นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อความอยู่รอดขององค์กรมากกว่าจะเป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นการวางแผนที่ขาดระบบการควบคุมประเมินผล มีเป้าหมายเพียงทำเท่าที่ทำได้ คำนึงถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของงานมากกว่า ความมีประสิทธิภาพและคุณภาพของงานการวางแผนโดยยึดปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing philosophy) เป็นการวางแผนที่ยึดและเชื่อข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นจะเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้เกือบทุกประเภท ยกเว้นทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์ทำงานได้เช่นเดียวกับเครื่องจักรจึงทำให้ละเลยต่อเรื่องการจูงใจและมนุษยสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มในองค์กร การวางแผนโดยยึดปรัชญานี้มีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ ขาดระบบการควบคุมงานในส่วนย่อยจึงทำให้ระบบควบคุมรวมเป็นการวางแผน ที่มุ่งเน้นปริมาณงานจึงมีปัญหากับคุณภาพ

การวางแผนโดยการคำนึงถึงปรัชญาในการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมเป็นการวางแผนที่เน้นกระบวนการ และการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญโดยพยายามกำหนดรูปแบบขององค์กรและระบบการจัดการภายในองค์กรให้สามารถแก้ไขปัญหายุบสรรคและให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในอนาคตด้วย ปรัชญานี้ มีลักษณะเป็นการวางแผนเชิงวิทยาศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลจากการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดก่อนนำไปใช้ เป็นการวางแผนที่มุ่งประสานวัตถุประสงค์ขององค์กร วัตถุประสงค์ของบุคคลในองค์กร ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการขององค์กรจากทฤษฎีการวางแผนของแอกคอฟฟ์ ได้กล่าวถึงปรัชญาการวางแผนไว้ 3 แบบ คือวางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ และการวางแผนโดยการคำนึงถึงปรัชญาในการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม สำหรับการวางแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลจะยึดหลักการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเป็นหลัก เพราะองค์กรบริหารส่วนตำบลแต่ละที่มีปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน

4. หลักคำคัญของการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงาน การบริหารงานที่ดีนั้นจะต้องมีแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีหลักสำคัญในการวางแผน มีดังนี้ (กุสุมาลย์ มหาเสน. 2551)

4.1 การวางแผนควรกระทำเมื่อใด โดยปกติการวางแผนนั้นควรจะได้เริ่มดำเนินการเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าองค์กรอาจจัดวางแผนอีกเมื่อเริ่มงานใหม่ เมื่อมีการปรับปรุงงานใหม่ในกรณีฉุกเฉิน หรือเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติจึงปรับปรุงแผนงานเสียใหม่ก็ได้

4.2 วัตถุประสงค์ นโยบาย จะต้องศึกษาทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์และนโยบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการวางแผน หากไม่ทำความเข้าใจให้ดีหรือเข้าใจในสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ผิดพลาดแล้ว แผนงานที่กำหนดขึ้นก็จะล้มเหลวและไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

4.3 ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นในการวางแผนที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ คนเงิน วัสดุสิ่งของสถานที่ และเวลาที่ต้องเตรียมให้พร้อม

4.4 วิธีการดำเนินการตามแผน คือ เมื่อได้วางแผนขึ้นแล้วจะต้องพิจารณาช่องทางหรือวิธีการที่จะดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าให้ได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้แผนงานที่กำหนดขึ้นเป็นแผนที่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงการวางมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินงานด้วย

4.5 คำนึงถึงภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศคุณค่าทางสังคม พฤติกรรมของคนตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยึดถือของคนกลุ่มนั้น

5. ความหมายของการวางแผนพัฒนา

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ (2540) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนพัฒนา เป็นเรื่องความพยายามของรัฐบาลที่จะเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดแนวปฏิบัติและควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ ในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการการวางแผนจึงเป็นการวางแผนแนวทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และเป็นการใช้ความพยายามที่ต่อเนื่องเพื่อเลือกแนวการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ชงชัย สันติวงษ์ (2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน หมายถึงกระบวนการ กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับเวลาล่วงหน้าและกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่างๆเพื่อที่จะให้บรรลุผลใน วัตถุประสงค์ดังกล่าว นั่นคือ จะประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การกำหนดแนวทางการกระทำ (Course of Action) หรือแผนงานต่างๆ ที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อที่จะทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ กล่าวว่า การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการกำหนด (การเลือก) ภารกิจ (Mission) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์นั้น ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกปฏิบัติในอนาคต ดังนั้น แผน (Plan) จะบอกเหตุผล (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผน (Planning) จะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการจากผลของการวางแผนจะได้แผนออกมา แผนจึงเป็นเครื่องมือ (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

การวางแผนเป็นขั้นแรกของกระบวนการบริหาร เป็นกระบวนการใน การพิจารณา ลักษณะองค์การในอนาคต การเลือกและปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายใน อนาคต

แผน หมายถึง ข้อความที่แสดงการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ซึ่งนำเสนอเพื่อ ช่วยให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

แผน เป็นวิธีการ หรือ การปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารตั้งใจที่จะใช้ให้บรรลุเป้าหมาย ขององค์การ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2534) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือก ทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็วัตถุประสงค์หรือวิธีการทำ โดยทั่วไป จะเป็นการตอบ คำถามต่อไปนี้ คือ จะทำอะไร (What) ทำไมจึงทำ (Why) ใครบ้างที่จะทำ (Who) จะกระทำเมื่อไร (When) จะกระทำกันที่ไหน (Where) จะกระทำกันอย่างไร (How)

ประชุม รอดประเสริฐ (2538,) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือ หน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goals) ที่กำหนดไว้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2520) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการ เตรียมการวินิจฉัยและตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยวิธีการที่ดีที่สุด

จีระ ประทีป (2552) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนา (development planning) หมายถึง การวางแผนการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตลอดจนระยะเวลาดำเนินงานโดยแน่ชัด โดยมีผู้รับผิดชอบในการวางแผนพัฒนาได้แก่ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภาครัฐอื่น และอาจให้ภาคเอกชนหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนด้วยก็ได้

องค์การบริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักประโยชน์ทุกด้านในสังคมและมีเป้าหมายสูงสุดคือ การจัดการบริการสาธารณะให้เป็นที่ไปตามความต้องการของมวลสมาชิกในสังคมนั้นๆ เป็นสำคัญ การที่จะบริหารให้เกิดประสิทธิผลอย่างประหยัดและเป็นธรรมได้นั้นก็จำเป็นต้องมีการวางแผน

ส่วนระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 4 ให้ความหมายไว้ว่า

“แผนพัฒนา” หมายรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒน และแผนพัฒนาสามปี

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒน” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒน จังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

“แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง และเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

“แผนการดำเนินงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนามรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

6. การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติถึงแนวทางนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามมาตรา 87 (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มาตรา 87 (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่จัดแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเองและต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 มาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ (1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วน (2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ อบต. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเพิ่มเติม (3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ มาตรา 59 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ (1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง จัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนมี 2 ประเภท ประกอบด้วย

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ เป็นแผนระยะยาว

2. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐธรรมนูญ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่อง และเป็นแผนก้าวน้ำครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี นับว่าเป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปีซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ส่วนแผนการดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น ต้องสอดคล้องกับระเบียบ ว่าด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล

กุสุมาลย์ มหาแสน (2551) ได้ระบุว่าวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

6.1.1 เพื่อกำหนดสภาพการพัฒนาที่พึงประสงค์หรือเป้าหมายการพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามความต้องการของประชาชน

6.1.2 เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

6.1.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและเป็นไปตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน

6.1.4 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานการปฏิบัติการพัฒนากับหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่

6.2 ประโยชน์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

กุสุมาลย์ มหาแสน (2551) กล่าวว่าประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

6.2.1 ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน

6.2.2 ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีแผนงาน โครงการตามความต้องการของประชาชน

6.2.3 ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ

6.2.4 ทำให้การพัฒนาในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

6.2.5 ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

6.3 หลักการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

หลักการสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง (2543)ได้กำหนดหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

6.3.1 ต้องมีวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของการพัฒนาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการประชาคมในการระดมความคิดเห็นและความต้องการของคนในท้องถิ่น ว่าต้องการให้ท้องถิ่นเดินไปในทิศทางใด

6.3.2 ต้องครอบคลุมใน 3 มิติ คือ ครอบคลุมภารกิจในทุกด้านตามที่กฎหมายกำหนด ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้านในเขตตำบล

6.3.3 สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติ โดยคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาของชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แนวทางพัฒนาจังหวัดและอำเภอ

6.3.4 ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแสวงหา ตรวจสอบ ศึกษาให้ชัดเจนว่าปัญหาที่แท้จริงของประชาชนคืออะไรและปัญหาใดมีความเร่งด่วนมากน้อยกว่ากัน และประชาชนต้องการมากที่สุด

6.3.5 ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยได้แบ่งการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้ (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง 2543)

1) ให้ประชาชนร่วมจัดทำแผน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมเสนอปัญหาความต้องการ โครงการ/กิจกรรม ตามกระบวนการประชาคม

2) ให้ประชาชนประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้จัดประชุมประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานในรอบปี

3) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนา

ขององค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ โดยจะเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกฎหมายระเบียบข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

4) ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึง และกำหนดเส้นทางการเดินทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ

(2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล

6.3.6 ยึดหลักความเป็นไปได้และมีประโยชน์สูงสุดในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรลุไว้ในแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง ต้นทุนต่ำ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.3.7 ต้องนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้จะทำแผนพัฒนาแล้วจะต้องนำแผนไปปฏิบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ให้ องค์การบริหารส่วนตำบล บริหารจัดการกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตาม พระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนเป็นฐานในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม

สรุป การจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล แบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนมากำหนดเป็นตัวแปรตาม ได้แก่ การร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ ร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายร่วมปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องยึดหลักการสำคัญ 6 ประการ

คือ (1) ภารกิจตามกฎหมาย (2) ทิศทางการพัฒนาประเทศ (3) นโยบายรัฐ (4) ปัญหาและความต้องการของประชาชน (5) ศักยภาพของ องค์การบริหารส่วนตำบล (6) ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา การพัฒนาจึงจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

6.4 ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดทำแผนพัฒนา

ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง ได้จากการศึกษาตรวจสอบติดตามการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเมื่อปี พ.ศ. 2543 พบว่ามี ปัญหาและข้อจำกัดซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง 2543)

6.4.1 ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถบอกได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาหรือสภาพที่พึงปรารถนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอนาคต คือ อะไร แต่ องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ทำได้เพียงเอาโครงการมารวมกันเพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี โดยมีได้ค้ำประกันว่าความสำเร็จของการพัฒนา คือ อะไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้กำหนด ทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

6.4.2 บุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนา เนื่องจากพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้ เพิ่งผ่านการทำงานครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการพิจารณาที่ดี ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะ โครงสร้างพื้นฐานละเลยการพัฒนา ด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม

6.4.3 แผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็นกันในวงแคบ เฉพาะฝ่ายบริหารและสภาบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

6.4.4 การจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความสนใจกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล และที่สำคัญวิสัยทัศน์ และทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบและติดวัฒนธรรมการทำงานแบบเก่าที่คิดเอง ทำเอง มาโดยตลอด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) อธิบายว่า ข้อจำกัดในการวางแผน บางครั้งอาจประสบความสำเร็จล้มเหลวหรือขาดประสิทธิภาพนั้นอาจเกิดจาก

1) การขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ ในการวางแผนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินงาน แต่ถ้าขณะที่มีการวางแผน นั้นกลุ่มทำงานได้ข้อมูลที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือไม่ได้ จะทำให้การวางแผนงานนั้นเกิดการผิดพลาด ฉะนั้นข้อมูลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแผนงานเป็นอย่างยิ่ง

2) การวางแผนเป็นกระบวนการมองไปข้างหน้า ถ้าผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะทำงานในเชิงรับมากกว่าเชิงรุก เขาจะไม่สามารถทำการวางแผนที่ดีได้เลย ฉะนั้นผู้วางแผนจะต้อง เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นจะ ได้สามารถมองหามาตรการ ประเมินและติดตาม แผนที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้อง

3) การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การวางแผนอาจทำให้การปฏิบัติการบางกรณีล่าช้าไปได้ แต่ก็ เป็นความจริงว่าถ้าเราไม่ใช้เวลาในการวางแผนอย่างพอเพียงแล้ว แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะ เป็นแผนที่ใช้ไม่ได้ จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนเกี่ยวข้องกับ การใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการรวบรวมการวิเคราะห์ สารสนเทศและการประเมินทางเลือกต่าง ๆ ดังนั้นถ้าการจัดการไม่จัดงบประมาณค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการวางแผน ไม่ยอมใช้เวลาให้พอเพียงคิดแต่เพียงว่าเสียเวลาสิ้นเปลืองแล้วผลของแผนที่จะออกมา ฉะนั้น ข่อมเป็นไปได้

4) การดำเนินการภายในองค์กรที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องต่างๆ จะเป็นอุปสรรคในการนำความคิดริเริ่มและแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาสู่องค์กร ฉะนั้นผู้วางแผน จำเป็นต้องมีการยืดหยุ่นการดำเนินการในบางกรณีบ้าง ซึ่งจะนำผลดีมาสู่องค์กร

5) การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการวางแผนบางครั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นผลกระทบอย่างต่อเนื่องมาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฉะนั้นผู้วางแผนไม่สามารถยอมรับเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ อาจจะไปสู่การต่อต้านจากกลุ่มคนงานและทัศนคติเช่นนี้จะ ส่งผลต่อกระบวนการวางแผนที่เกิดขึ้นขาดประสิทธิภาพ

6) ประสิทธิภาพในการวางแผนอาจมีข้อจำกัดมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้เพราะปัจจัยภายนอกบางอย่างยากแก่การทำนายและคาดการณ์ เช่นการเกิด สงคราม การควบคุมของรัฐบาล หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่สามารถควบคุม ได้ก็อาจทำให้การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหายุ่งยากได้

6.5 วงจรของการวางแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลกองราชการส่วน ตำบล กรมการปกครอง (2543) กล่าวถึงกระบวนการวางแผนหรือวงจรของแผน (Planning Cycle) โดยทั่วไปแล้วการวางแผนของ องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีวงจร 3 ขั้นตอน คือ

6.5.1 ขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนของการคิดว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งมีกระบวนการจัดทำเริ่มตั้งแต่การเตรียมการ การระดมความคิด การวิเคราะห์ ข้อมูล การกำหนดปัญหา การกำหนดแนวทางแก้ไข การจัดทำรูปเล่ม จนถึงขั้นตอนการอนุมัติเพื่อ ประกาศใช้ต่อไป ในส่วนการวางแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล นั้นตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้ กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องจัดทำแผน 3 ประเภท คือ

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือแผนระยะยาว
- 2) แผนพัฒนาสามปี
- 3) แผนดำเนินงาน

6.5.2 ขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) ขั้นตอนนี้เป็นการนำ โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบของหน่วยงานนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในส่วนของ องค์การบริหารส่วน ตำบลต้องผ่านกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ

1) กระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายของ องค์การบริหารส่วน ตำบล เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีรายได้และ อำนาจหน้าที่ของตนเอง แต่การที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการอะไรสักอย่างหนึ่งโดย ต้องใช้เงินงบประมาณของตนเองแล้ว จะต้องตราเป็นกฎหมายเรียกว่าข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปี/เพิ่มเติม ซึ่งจัดทำขึ้นโดยฝ่ายบริหาร โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วน ตำบล มาบรรจุไว้ และผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สุดท้ายได้รับอนุมัติ จากนายอำเภอและ องค์การบริหารส่วนตำบล มาปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ

2) กระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้าง ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการที่ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับอนุมัติและมีเงินงบประมาณ เพียงพอต่อการดำเนินตามภารกิจกรรมในข้อบังคับงบประมาณ โดยดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การสอบราคา แต่งตั้ง คณะกรรมการรับซอง เปิดซอง ควบคุมงานตรวจรับการจ้างงาน เป็นต้น ในกระบวนการนี้ในทาง ปฏิบัติ นอกจากจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบกฎหมายแล้วยังต้องมุ่งเน้นการติดตาม

ขณะกำลังปฏิบัติงานด้วย เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากพบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง

3) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดผลสำเร็จของโครงการที่จัดทำเสร็จแล้วว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยนำข้อมูลผลที่ได้รับจากโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น โครงการขุดลอกคลอง 1 สาย โดยมีเป้าหมายยาว 1 กิโลเมตร ปากคลองกว้าง 30 เมตร ก้นคลองกว้าง 25 เมตร ลึกเฉลี่ย 2.5 เมตร มีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำสำหรับใช้ปลูกข้าว 1,200 ไร่ เมื่อดำเนินการขุดลอกแล้วเสร็จให้เก็บข้อมูลว่ามีน้ำเพียงพอสำหรับปลูกข้าว 1,200 ไร่ หรือไม่ หากไม่ได้ แสดงว่าโครงการขุดลอกคลองดังกล่าวยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องหาสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไร และจัดทำโครงการบรรจุในแผนปีต่อไป เป็นต้น

การดำเนินการตามวงจรดังข้างต้น กล่าวได้ว่าเป็นระบบบริหารแผนพัฒนาซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

6.6 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ได้กำหนดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา)

6.6.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดำเนินการโดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นรับทราบปัญหาความต้องการประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

6.6.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี และประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

เค้าโครงแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 1 บทนำ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของแผน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการดำเนินการและประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

องค์ประกอบ ประกอบด้วยลักษณะของแผน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยนำเสนอ ดังนี้

- 1.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- 1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ที่มาของเนื้อหา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่วไป ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

องค์ประกอบ ประกอบด้วยสภาพทั่วไป ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

(ระบบบริการสาธารณสุขปึกคั้งพื้นฐาน) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านการเมือง การบริหาร โดยหากข้อมูลเชิงสถิติใดที่จะทำให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาได้อาจทำในรูปแบบการเปรียบเทียบข้อมูล เช่น การแยกแยะประชากรตามข้อมูลเพศและช่วงชันอายุ การเปรียบเทียบประชากรย้อนหลัง การเปรียบเทียบรายรับรายจ่ายย้อนหลัง การเปรียบเทียบข้อมูลทางการศึกษา ด้านการสาธารณสุขย้อนหลัง

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาที่ผ่านมาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำโครงการไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด และบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาหรือไม่

องค์ประกอบ ประกอบด้วย

3.1 การประเมินผลการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ

3.2 การประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ

ที่มาของเนื้อหา ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในชันตอนที่ 3

ส่วนที่ 4 ทรัพยากรศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในอนาคดและสามารถนำมาตรวจสอบแผนพัฒนาสามปีว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่นเพียงใดหรือมีจุดเน้นไปในทิศทางใด

องค์ประกอบ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งนโยบายการพัฒนาจังหวัด นโยบายการพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาของผู้บริหาร โดยนำเสนอ ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนา

4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา (จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น)

4.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น (จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น)

4.4 นโยบายการพัฒนาจังหวัด (ถ้ามี)

4.5 นโยบายการพัฒนาอำเภอ (ถ้ามี)

4.6 นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

ที่มาของเนื้อหา คัดลอกยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประสานกับสำนักงานจังหวัด สำนักงานอำเภอ และฝ่ายบริหารเพื่อรับทราบนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาว่ามียุทธศาสตร์ใดบ้าง เพื่อนำมาจัดทำแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกัน

องค์ประกอบ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้เรียงลำดับก่อน-หลัง และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอ ดังนี้

5.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงสามปี โดยเรียงลำดับก่อน-หลัง

5.2 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

ที่มาของเนื้อหา ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในขั้นตอนที่ 3

ส่วนที่ 6 บัญชีโครงการ/กิจกรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา และรายละเอียดโครงการกิจกรรมการพัฒนา

องค์ประกอบ ประกอบด้วย

6.1 วัตถุประสงค์การพัฒนาในแต่ละแนวทางการพัฒนา

6.2 เป้าหมายของแนวทางการพัฒนาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

6.3 รายละเอียดโครงการพัฒนา

ที่มาของเนื้อหา ได้จากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในขั้นตอนที่ 5

ส่วนที่ 7 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อไป และเป็นการสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น

องค์ประกอบ ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี โดยนำเสนอ ดังนี้

7.1 องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นช่วยในการติดตาม และการประเมินผลได้ตามความเหมาะสม ซึ่งควรแสดงไว้ในเอกสารแผนพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

7.2 การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล เป็นการแสดงถึงวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยการกำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการติดตามและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ อยู่ภายใต้ระยะเวลา และงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่และผลของการดำเนินโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ ทั้งนี้ การติดตามเป็นการตรวจสอบในระหว่างการดำเนิน กิจกรรมตามโครงการ ในขณะที่การประเมินผลเป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7.3 การกำหนดช่วงเวลา ในการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลกำหนดช่วงเวลาในการติดตามประเมินผลโครงการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละโครงการ ทั้งนี้ควรกำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผลอย่างน้อยโครงการละ 1 ครั้ง และประเมินผลโครงการในภาพรวมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วรายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน

7. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

7.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลศรีณรงค์ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2487 โดยมีพื้นที่แยกออกจากตำบลชุมพลบุรี มีกำนันคนแรกคือ นายทองปาน ปรีบูรณ์ เป็นผู้ตั้งชื่อตำบลโดยตั้งตามชื่อหมู่บ้านที่ตนปกครองอยู่คือบ้านศรีณรงค์ เดิมมี 17 หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการแยกหมู่บ้านออกไป 5 หมู่บ้านให้กับตำบลกระเบื้องในปี พ.ศ. 2540 และมีการตั้งหมู่บ้านเพิ่มอีกหนึ่งหมู่บ้าน 1 หมู่บ้านคือบ้านยางน้อยหมู่ที่ 13 และปัจจุบันตำบลศรีณรงค์มี 13 หมู่บ้าน และได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ได้ประกาศปรับขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลจากขนาดเล็ก เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ตามมติเห็นชอบของ ก.อบต.จังหวัดสุรินทร์ ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2551 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2551

7.2 ตราสัญลักษณ์ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์



ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

ความหมายของตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

ภาพรวงข้าว	หมายถึง	ความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งข้าวเป็นผลิตผลของชุมชนที่ได้จากการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าวที่สร้างรายได้หลักของคนในชุมชน และใช้ในการดำรงชีวิตอีกด้วย
ภาพช้าง	หมายถึง	ในพื้นที่ตำบลศรีณรงค์เป็นตำบลที่เลี้ยงช้างมาก
ภาพคันไถ	หมายถึง	เครื่องมือในการทำนา
ภาพปลาไหล	หมายถึง	ในพื้นที่ตำบลศรีณรงค์เป็นพื้นที่ที่มีปลาไหลมาก

7.3 ลักษณะทั่วไปทางกายภาพ

7.3.1 ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ตั้งอยู่เลขที่ 23 หมู่ที่ 1 ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยอยู่ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ประมาณ 96 กิโลเมตร ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอชุมพลบุรี ระยะทาง 5 กิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อที่ 5 ไร่ 20 ตารางวา มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้

อาณาเขต ทิศเหนือ	จรดตำบลราษฎร์เจริญ อำเภอพยัคฆ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้	จรดตำบลสะแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	จรดตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	จรดตำบลกระเบื้อง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

7.3.2 ตำบลศรีณรงค์มีพื้นที่รวมประมาณ 70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 43,750 ไร่

7.3.3 สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีถนนสายอำเภอสตึก – อำเภอท่าตูม ตัดผ่าน คุณภาพดินดีปานกลาง เหมาะแก่การทำอาชีพการเกษตร โดยพื้นที่ตำบลศรีณรงค์ มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม (ทำนาข้าว) การปศุสัตว์ การเลี้ยงปลาในกระชัง

7.3.4 เขตการปกครองแบ่งออกเป็น 13 เขต 13 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านสำโรง	หมู่ที่ 2 บ้านเบง
หมู่ที่ 3 บ้านท่าลาด	หมู่ที่ 4 บ้านโนนโจด
หมู่ที่ 5 บ้านจี้เหล็ก	หมู่ที่ 6 บ้านโคกเม็ก
หมู่ที่ 7 บ้านยางชุมใต้	หมู่ที่ 8 บ้านศรีณรงค์
หมู่ที่ 9 บ้านวังศิลา	หมู่ที่ 10 บ้านสำโรงเหนือ
หมู่ที่ 11 บ้านโคกสนวน	หมู่ที่ 12 บ้านยางชุมเหนือ
หมู่ที่ 13 บ้านยางน้อย	

7.3.5 จำนวนประชากรและความหนาแน่นประชากรจากข้อมูลของสำนักทะเบียนราษฎรของอำเภอชุมพลบุรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2556 พบว่าตำบลศรีณรงค์ มี จำนวนทั้งสิ้น 7,585 คน จำแนกเป็นชาย 3,770 คน หญิง 3,815 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 108.35 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,790 ครัวเรือน ซึ่งจะได้จากตารางจำนวนประชากร

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากรตามหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)			
		จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านสำโรง	225	461	473	934
2	บ้านเบง	179	386	364	750
3	บ้านท่าลาด	205	501	491	992
4	บ้านโนนโจด	105	244	216	460
5	บ้านจี้เหล็ก	98	218	219	437

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
6	บ้านโคกเม็ก	119	238	229	467
7	บ้านยางชุมใต้	135	260	284	544
8	บ้านศรีณรงค์	107	226	237	463
9	บ้านวังศิลา	143	306	303	609
10	บ้านสำโรงเหนือ	179	374	383	757
11	บ้านโคกสนวน	84	167	175	342
12	บ้านยางชุมเหนือ	131	253	282	535
13	บ้านยางน้อย	80	136	159	295
รวม		1,790	3,770	3,815	7,585

ที่มา : สำนักบริหารงานทะเบียนราษฎร อำเภอลำปลายสมันต์ จังหวัดสุรินทร์
สำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2556

7.4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

7.4.1 อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลประกอบอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

1. เกษตรกรรม 2 รับจ้างทั่วไป 3. ค้าขาย 4. รับราชการ 5. เลี้ยงโค กระบือ
เลี้ยงปลาในกระชัง

ตารางที่ 2.2 ประชากรในตำบลมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (พ.ศ. 2555) โดยเรียงลำดับ
จากน้อยไปมาก

ลำดับที่	หมู่บ้าน	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี(บาท)
1	บ้านชีเหล็ก	40,481.63
2	บ้านยางชุมเหนือ	45,016.75
3	บ้านวังศิลา	47,691.85
4	บ้านโคกสนวน	48,560.00
5	บ้านโคกเม็ก	50,736.27

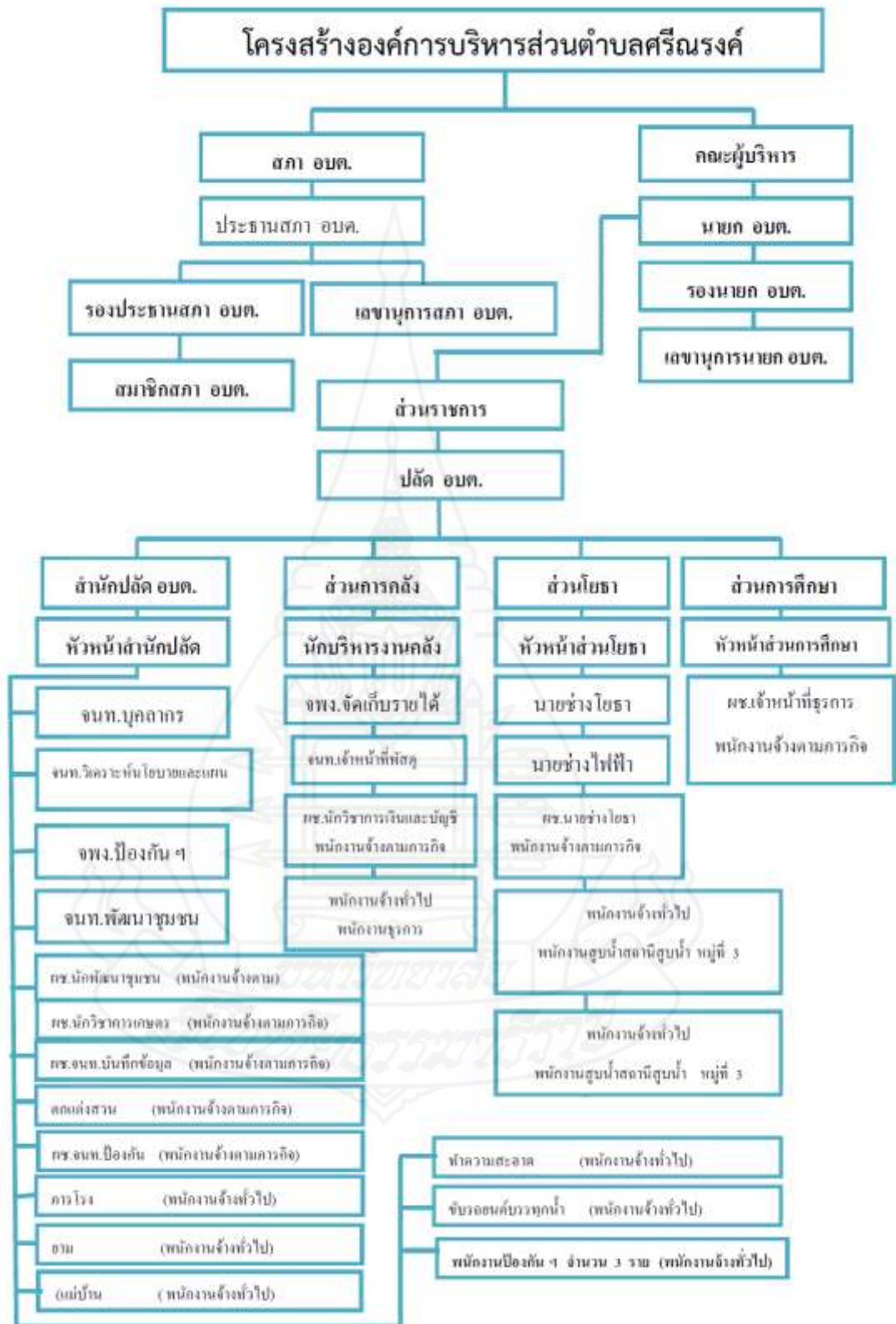
ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หน่วยธุรกิจ	หมู่บ้าน												รวม
	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 3	หมู่ที่ 4	หมู่ที่ 5	หมู่ที่ 6	หมู่ที่ 7	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 11	หมู่ที่ 12	
ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้านอินเทอร์เน็ต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้านเกมส์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

มีร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ หมู่ที่ 1 = 2 แห่ง หมู่ที่ 2 = 1 แห่ง หมู่ที่ 12 = 3 แห่ง รวม 6 แห่ง

7.5 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ทำหน้าที่นิติบัญญัติและควบคุมฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 26 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน เลขานุการสภา 1 คน และสมาชิกสภา ๗ จำนวน 23 คน คณะผู้บริหารทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน 1 คน เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานและเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานประจำทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งส่วนการบริหารงานออกเป็น 4 ส่วน โดยมีหัวหน้าส่วนการบริหาร เรียกว่า หัวหน้าส่วนเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ เป็น อบต.ขนาดกลาง มีโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ดังนี้



ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

7.6 ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบส่วนราชการต่าง ๆ

สำนักงานปลัด มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำแผน การจัดทำร่าง ข้อบัญญัติและข้อบังคับตำบล การประชุมสภา การจัดทำระเบียบสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง การเลือกตั้ง งานเกี่ยวกับกฎหมายและคดี การประณีประนอม ข้อพิพาทต่างๆ งานส่งเสริมการเกษตร การท่องเที่ยว การศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การให้ คำปรึกษาใน หน้าที่และความรับผิดชอบ การปกครองบังคับบัญชา พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง การบริหารงานบุคคล ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติ ราชการของส่วนราชการในองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ ขององค์การบริหารส่วน ตำบล ศีลธรรมฯ รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ส่วน คือ

7.6.1 งานสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1) งานบริหารทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- งานตรวจสอบภายใน
- งานบริหารงานบุคคล
- งานอำนวยความสะดวกและข้อมูลข่าวสาร
- งานประชาสัมพันธ์
- งานอาคารสถานที่
- งานรักษาความสงบเรียบร้อย
- งานสนับสนุนและบริการประชาชนงานรัฐพิธี
- งานการประชุมพลังมวลชนอื่นๆ
- งานอำนวยความสะดวกและประสานราชการ
- งานชุมชนสัมพันธ์
- งานคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพย์สินของทางราชการและสถานที่

สาธารณะ

- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

2) งานนโยบายและแผน

- งานนโยบายและแผนพัฒนา
- งานวิชาการ
- งานงบประมาณ

- งานสารสนเทศและระบบคอมพิวเตอร์
- งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ
- งานประสานโครงการฝึกอบรม
- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

3) งานกฎหมายและคดี

- งานกฎหมายและคดี
- งานนิติกรรมและสัญญาต่างๆที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย
- งานการดำเนินการทางคดีและศาลปกครอง
- งานร้องเรียน ร้องทุกข์และอุทธรณ์
- งานวินิจฉัยปัญหากฎหมาย
- งานข้อบัญญัติและระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล
- งานให้คำปรึกษาทางกฎหมายและคดีแก่เยาวชน
- งานสอบสวนตรวจพิจารณาการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ
- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

4) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- งานอำนวยความสะดวก
- งานป้องกันสาธารณภัย
- งานช่วยเหลือฟื้นฟูบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรผู้ประสบภัย
- งานกู้ภัย
- งานช่วยเหลือและให้บริหารประชาชนในกิจการสาธารณประโยชน์
- งานวิเคราะห์และจัดทำรายงานสภาพปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น
- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

5) งานกิจการสภาฯ

- งานเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาฯ
- รายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานประชุมคณะกรรมการสามัญและวิสามัญประจำสภา อบต.
- งานติดตามผลการปฏิบัติงานตามมติที่ประชุมสภา อบต.
- งานเลือกตั้งเกี่ยวกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- งานส่งเสริมและสนับสนุนความรู้และวิชาการแก่สมาชิกสภาอบต.
- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

6) งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

- งานอนามัยและควบคุมจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- งานส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข
- งานรักษาความสะอาด
- งานควบคุมโรค
- งานบริการสาธารณสุข

7) ส่วนสวัสดิการสังคม

- งานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน
- งานสังคมสงเคราะห์
- งานส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรี

8) ส่วนส่งเสริมการเกษตร

- งานส่งเสริมการเกษตร
- งานส่งเสริมปศุสัตว์

7.6.2 งานส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- งานการเงินและบัญชี
- งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้
- งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

7.6.3 งานส่วนโยธา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- งานก่อสร้าง
- งานออกแบบและควบคุมอาคาร
- งานประสานสาธารณูปโภคและงานผังเมือง

7.6.4 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- งานบริหารการศึกษา
- งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- งานกิจการโรงเรียน

7.7 อัตรากำลัง

7.7.1 สำนักปลัด

- | | | |
|---------------------------|---|----|
| 1) ข้าราชการมี | 6 | คน |
| 2) พนักงานจ้างตามภารกิจมี | 7 | คน |
| 3) พนักงานจ้างทั่วไปมี | 8 | คน |

7.7.2 ส่วนการคลัง

1) ข้าราชการมี	2	คน
2) พนักงานจ้างตามภารกิจมี	1	คน
3) พนักงานจ้างทั่วไปมี	1	คน

7.7.3 ส่วนโยธา

1) ข้าราชการมี	3	คน
2) พนักงานจ้างตามภารกิจมี	1	คน
3) พนักงานจ้างทั่วไปมี	1	คน

7.7.4 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1) ข้าราชการมี	1	คน
----------------	---	----

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คารม คำพิฑูรย์ (2545) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. การบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรากฏว่าปัจจัยด้านคณะกรรมการวางแผนด้านการประสานงาน ด้านการให้ความสำคัญและยอมรับนับถือ ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านการเอื้ออำนวย ส่งเสริม สนับสนุน มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ณัฐฉิชา กงพะที (2552) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมใน

การตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมด้านความคิดด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด การมีส่วนร่วมด้านร่วมตัดสินใจด้วยการพิจารณาตัดสินใจกับประชาคมตำบลเพื่อจัดทำสาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการด้วยการร่วมประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนินโครงการ และชักชวนเพื่อนบ้านให้ร่วมกิจกรรม มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด การมีส่วนร่วมด้านร่วมติดตามและประเมินผลด้วยการร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้น มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านติดตามประเมินผล ด้านร่วมคิดและด้านร่วมตัดสินใจส่วนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีระดับการศึกษา รายได้ ขนาดของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นการเป็นผู้นำหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น ต่างกันมีส่วนร่วมใน โครงพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีเพศ และอายุต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน($p < .05$)

นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังคงในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเป็นด้านหลัก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีค่อนข้างต่ำ

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตาม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการนำเสนอร่างแผนพัฒนา ทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำ

มานพ ชันทะสีลา (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตกิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมาก มี 3 กิจกรรม คือการนำปัญหาของหมู่บ้านไปหารือในที่ประชุม การตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบล และการเข้าร่วมโครงการจัดเวทีประชาคมของตำบล ในส่วนของกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีบทบาทในการกำหนดปัญหาหมู่บ้าน

เรืองยศ ปรีดี (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการร่วมกันในการวางแผน พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผนโดยมีการรวมกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรวบรวมกลุ่มแบบอาชีพมีการพบปะปรึกษาหารือเพื่อการศึกษาแลความต้องการร่วมกันในชุมชน เดือนละ 2-3 ครั้ง ด้านการลงทุนในการดำเนินงานในการบริหารส่วนตำบล พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินงาน โดยมีการจัดตั้งแหล่งทุนของกลุ่มในรูปแบบออมทรัพย์มากที่สุด และมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและโดยการเสียดสแรงงานด้านการตัดสินใจในการทำงานร่วมกันของชุมชน ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วม โดยที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณ ลักษณะดำเนินการคือ มีการประชุมชี้แนะและวางแผน จัดสรรงบประมาณ โดยใช้สมาชิกแสดงความคิดเห็นใช้มติที่ประชุม โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนตำบลโดยรวมและด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการลงมือปฏิบัติได้แก้ปัญหาด้านสมาชิกในชุมชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงาน ด้านความสามัคคีและการให้ความร่วมมือและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามศักยภาพ

สมศักดิ์ พรหมเตื้อ (2551) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อยคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาควน จังหวัดมหาสารคามที่จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติเมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และ ปวส./อนุปริญญา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป

สุदारวรรณ์ มีบัว (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ความรู้ในการปกครองท้องถิ่นทัศนคติต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ได้รับและการได้รับการอบรมในงานพัฒนามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบล ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อังคณา วงษ์นอก (2547) ได้ทำการศึกษา การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตอำเภอนาควนจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างบุคคลกรเพศชายและเพศหญิง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปมีการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นรายด้านจากทั้ง 5 ด้านพบว่าด้านที่มีผลการบริหารระดับสูง มีจำนวน 1 ด้าน คือด้านการวางแผน และมีผลระดับปานกลางมี 4 ด้านคือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ และด้านการควบคุม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 รูปแบบการศึกษา
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนอายุ 18 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ.2556 จำนวน 1,790 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ.2556 จำนวน 327 คน คำนวณจากสูตรยามาเน่ (Yamane. 1923: 272 : อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด. 2543: 38) มีรายละเอียดดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{1,790}{1 + 1,790(0.05)^2}$$

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ = 327 คน

เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้วผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จนครบตามจำนวนขนาดตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ยินดีให้ความร่วมมือ และสามารถอ่านออกเขียนได้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ต่อเดือน จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 33 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เกณฑ์การให้คะแนนของการตอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ (บุญชม ศรีสะอาด 2545)

การมีส่วนร่วมมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

การมีส่วนร่วมมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

การมีส่วนร่วมปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

การมีส่วนร่วมน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

การแปลค่าช่วงคะแนนมีเกณฑ์การแปลค่า โดยคำนวณช่วงกว้างระดับชั้น ใช้วิธีการคำนวณของ จอห์น เบสท์ (John Best , 1977 : 174) (อ้างถึงใน รามิต พัฒนามงคลเชษฐ, 2545 : 132-139) ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างระหว่างระดับ (Range)} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยดังรายละเอียดต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีส่วนร่วมมีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดจากเอกสาร ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นจึงรวบรวมและดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการที่จะศึกษา

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4) ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามอาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำ

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง ดังนี้

1) การหาค่าความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นตอนแรก ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงถูกต้องตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- | | |
|-----------------------------|---|
| (1) จำโทวิสัย ศิลา | วุฒิการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลสระซุด
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ |
| (2) สิบเอกประทีป ปรีเวสังข์ | วุฒิการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง)
ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ |
| (3) นางจรรุณี ทิพย์ประเสริฐ | วุฒิการศึกษารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
กระเบื้อง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ |

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$\text{โดยใช้สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

ค่า +1 หมายถึง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ค่า -1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

N แทนจำนวนข้อ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระดับ 0.860 กำหนดค่า IOC ตามสูตร ดังนี้

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

$$\text{แทนค่า IOC} = \frac{28.38}{33} = 0.860$$

33

สรุป ผลแสดงความคิดเห็นของกรรมการผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 0.860 แปลผลว่า ใช้ได้

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try Out) ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยเป็นประชาชนที่อยู่ในเทศบาลตำบลที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ไปทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient : α - Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.895

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำไปชี้แจงรายละเอียดให้ผู้นำชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยลงพื้นที่ในชุมชน และแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด และวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถาม ครั้งนี้ จนเป็นที่เข้าใจ

3. แจกแบบสอบถามให้ประชาชน แต่ละชุมชนจนครบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2556 โดยผู้ศึกษาได้ชี้แจงการตอบแบบสอบถาม และให้ระยะเวลาประชาชนตอบแบบสอบถาม 15 วัน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยเพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. ใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) กรณีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ;F-test) กรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและคำอธิบาย แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวม 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (n = 327)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	193	59.00
หญิง	134	41.00 <input type="checkbox"/>
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.1 เห็นได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 327 คน มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 59 และเป็นเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 41

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ (n = 327)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 - 30 ปี	52	15.90
31 - 40 ปี	129	39.45
41 - 50 ปี	53	16.20
51 - 60 ปี	91	27.83
61 ปี ขึ้นไป	2	0.62 <input type="checkbox"/>
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.2 เห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 39.44 รองลงมา คือ มีอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.82 และอายุ 61 ปี ขึ้นไป น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.61

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา
(n = 327)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	212	64.84
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	04.58
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	49	14.99
อนุปริญญา/ปวส.	25	07.64
ปริญญาตรี	10	03.05
สูงกว่าปริญญาตรี	16	04.90
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.3 เห็นได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 64.84 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.99 และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.05

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ (n = 327)

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	224	68.50
รับจ้าง	38	11.62
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	31	09.48
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	02.14
รับราชการ	25	07.65
อื่น ๆ	2	00.61
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.4 เห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 รองลงมา คือ รับจ้าง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.62 และอื่น ๆ น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.61

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน
(n = 327)

รายได้ต่อเดือน(บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	202	61.77
5,001-10,000	35	10.70
10,001-15,000	48	14.70
15,001-20,000	25	07.64
มากกว่า 20,000	17	05.19 □
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.5 เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 61.77 รองลงมา คือ มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 น้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.19

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น (n = 327)

จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3 ครั้ง	185	56.57
4-6 ครั้ง	22	06.73
ทุกครั้งที่	120	36.70
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.6 เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น 1-3 ครั้ง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 56.57 รองลงมาคือ ทุกครั้ง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม

การมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.50	0.68	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	2.51	0.66	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	2.95	0.53	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.07	0.63	ปานกลาง
รวม	2.63	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, S.D = 0.63) โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.95$, S.D = 0.53) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.51$, S.D = 0.66) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.50$, S.D = 0.68) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 2.07$, S.D = 0.63)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น	3.21	0.79	ปานกลาง
2. การร่วมนำความต้องการหรือปัญหาของหมู่บ้านเสนอเข้าที่ประชุม	3.47	0.77	ปานกลาง
3. การร่วมเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นผ่านตัวแทนหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น สมาชิกอบต. หรือเจ้าหน้าที่ อบต.	3.11	0.75	ปานกลาง
4. การร่วมพิจารณาสาเหตุของปัญหาหรือความต้องการ	3.58	0.73	ปานกลาง
5. การร่วมคิดและกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น	3.73	0.63	ปานกลาง
6. การร่วมคัดเลือกแนวทางการพัฒนาเพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรม	3.25	0.92	ปานกลาง
7. การร่วมวางแผนนโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	2.77	0.84	ปานกลาง
8. การร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.17	0.63	ปานกลาง
9. การร่วมคิดหาวิธีการที่จะได้งบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล	2.96	0.59	ปานกลาง
10. การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวม	2.51	0.64	ปานกลาง
11. ความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของ อบต.	2.48	0.72	ปานกลาง
รวม	2.50	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$, S.D = 0.68) โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมคิดและกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.73$, S.D = 0.63) รองลงมา

คือ การร่วมพิจารณาสาเหตุของปัญหาหรือความต้องการ ($\bar{X} = 3.58$, S.D = 0.73) และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของ อบต. ($\bar{X} = 2.48$, S.D = 0.72)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การร่วมเสนอตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	2.56	0.61	ปานกลาง
2. การร่วมคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	2.12	0.63	น้อย
3. การร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	2.15	0.44	ปานกลาง
4. การร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	2.87	0.47	ปานกลาง
5. การร่วมกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	2.51	0.68	ปานกลาง
6. การร่วมประชุมเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาตำบลต่อสภา อบต.	2.55	0.79	ปานกลาง
7. การร่วมเผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	2.41	0.83	น้อย
8. การร่วมประชาสัมพันธ์กำหนด การประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.45	0.76	น้อย
9. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่ อบต. ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน ให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนา	2.67	0.32	ปานกลาง
10. การร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการทำแผนพัฒนาตำบล	2.48	0.59	น้อย
รวม	2.51	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D = 0.66) โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมสนับสนุน ทางด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.87$, S.D = 0.47) รองลงมา คือ การร่วมปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่ อบต. ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน ให้บรรลุเป้าหมายที่ ได้ตั้งไว้ในแผนพัฒนา ($\bar{X} = 2.67$, S.D = 0.32) และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การร่วม คัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 2.12$, S.D = 0.63)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบ บริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/แก้ไข ปัญหาของประชาชนด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา	2.96	0.59	ปานกลาง
2. แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/แก้ไข ปัญหาของประชาชนด้านเศรษฐกิจและมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การ ส่งเสริมอาชีพ ร้านค้าชุมชน	2.76	0.61	ปานกลาง
3. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเด็ก ก่อนวัยเรียน/เด็กเล็ก ได้รับการดูแลดีขึ้น	2.87	0.63	ปานกลาง
4. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การเตรียมพร้อมในด้านการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในชุมชนดีขึ้น	3.15	0.47	ปานกลาง
5. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ชุมชนตระหนักในคุณค่า และภูมิใจใน มรดกทางวัฒนธรรม/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.83	0.47	ปานกลาง
6. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้เกิดการดูแล จัดการด้านอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นดีขึ้น	3.15	0.49	ปานกลาง
รวม	2.95	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D = 0.53) โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การเตรียมพร้อมในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนดีขึ้น ($\bar{X} = 3.15$, S.D = 0.47) และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/ แก้ไขปัญหาของประชาชนด้านเศรษฐกิจและมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมอาชีพ ร้านค้าชุมชน ($\bar{X} = 2.76$, S.D = 0.61)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคะแนนมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. การร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล	2.39	0.44	น้อย
2. การร่วมติดตามประเมินผลว่าโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาตำบลสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดหรือไม่	2.88	0.60	ปานกลาง
3. การร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	2.44	0.55	น้อย
4. การร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการติดตามและประเมินผล	2.58	0.52	น้อย
5. การร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน	2.38	0.62	น้อย
6. การร่วมในตรวจติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล	2.79	0.89	ปานกลาง
รวม	2.57	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.57$, S.D = 0.63) โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมติดตามประเมินผลว่าโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาตำบลสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดหรือไม่

($\bar{X} = 2.88$, S.D = 0.60) รองลงมา คือ การร่วมในตรวจติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 2.79$, S.D = 0.89) และประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน ($\bar{X} = 2.38$, S.D = 0.62)

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามเพศ (n = 327 คน)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	n	\bar{X}	S.D	t	p-value
ชาย	193	3.16	0.35	-2.07	0.039*
หญิง	134	3.25	0.39		
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ชาย	193	3.32	0.69	-3.02	0.030*
หญิง	134	3.58	0.87		
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ชาย	193	2.90	0.42	-0.54	0.957
หญิง	134	2.90	0.42		
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ชาย	193	3.16	0.35	-2.04	0.042
หญิง	134	3.25	0.39		
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ชาย	193	3.08	0.39	-3.89	0.001*
หญิง	134	3.25	0.35		

*p<0.05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอายุ (n = 327 คน)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	1.937	4	0.484	3.554	0.007*
ภายในกลุ่ม	43.739	321	0.136		
รวม	45.676	325			
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	1.014	4	0.254	0.410	0.802
ภายในกลุ่ม	199.322	322	0.619		
รวม	200.336	326			
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	0.497	4	0.124	0.692	0.598
ภายในกลุ่ม	57.815	322	0.180		
รวม	58.311	326			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	1.927	4	0.482	3.552	0.007*
ภายในกลุ่ม	43.529	321	0.136		
รวม	45.456	325			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.112	4	0.278	1.873	0.115
ภายในกลุ่ม	47.189	318	0.148		
รวม	48.301	32			

*p<0.05

จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลือพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลือพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามอาชีพ (n = 327 คน)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	0.836	6	0.139	0.992	0.431
ภายในกลุ่ม	44.840	319	0.141		
รวม	45.676	325			
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	2.685	6	0.447	0.724	0.630
ภายในกลุ่ม	197.652	320	0.618		
รวม	200.336	326			

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	3.745	6	0.624	3.660	0.002*
ภายในกลุ่ม	54.567	320	0.171		
รวม	58.311	326			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	0.883	6	0.147	1.053	0.391
ภายในกลุ่ม	44.574	319	0.140		
รวม	45.456	325			
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.632	6	0.105	0.698	0.651
ภายในกลุ่ม	47.669	316	0.151		
รวม	48.301	322			

*p<0.05

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชีพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนครินทร์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มีอาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีนครินทร์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 327 คน)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	5.444	6	0.907	7.195	0.001*
ภายในกลุ่ม	40.232	319	0.126		
รวม	45.676	325			
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	11.133	6	1.855	3.138	0.005*
ภายในกลุ่ม	189.204	320	0.591		
รวม	200.336	326			
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	1.660	6	0.277	1.562	0.158
ภายในกลุ่ม	56.651	320	0.177		
รวม	58.311	326			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	5.340	6	0.890	7.077	0.001*
ภายในกลุ่ม	40.116	319	0.126		
รวม	45.456	325			
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	5.204	6	0.867	6.359	0.001*
ภายในกลุ่ม	43.097	316	0.136		
รวม	48.301	322			

*p<0.05

จากตารางที่ 4.15 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มิระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในระบบบริหาร

แผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยแตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน (n = 327 คน)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	12.350	5	2.470	23.717	0.001*
ภายในกลุ่ม	33.326	320	0.104		
รวม	45.676	325			
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	0.550	5	0.110	0.177	0.971
ภายในกลุ่ม	199.786	321	0.622		
รวม	200.336	326			
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	1.606	5	0.321	1.819	0.109
ภายในกลุ่ม	56.705	321	0.177		
รวม	58.311	326			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	12.337	5	2.467	23.840	0.001*
ภายในกลุ่ม	33.119	320	0.103		
รวม	45.456	325			
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.484	5	0.297	2.009	0.077
ภายในกลุ่ม	46.817	317	0.148		
รวม	48.301	322			

*p<0.05

จากตารางที่ 4.16 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อเดือน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มียารายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (n=327 คน)

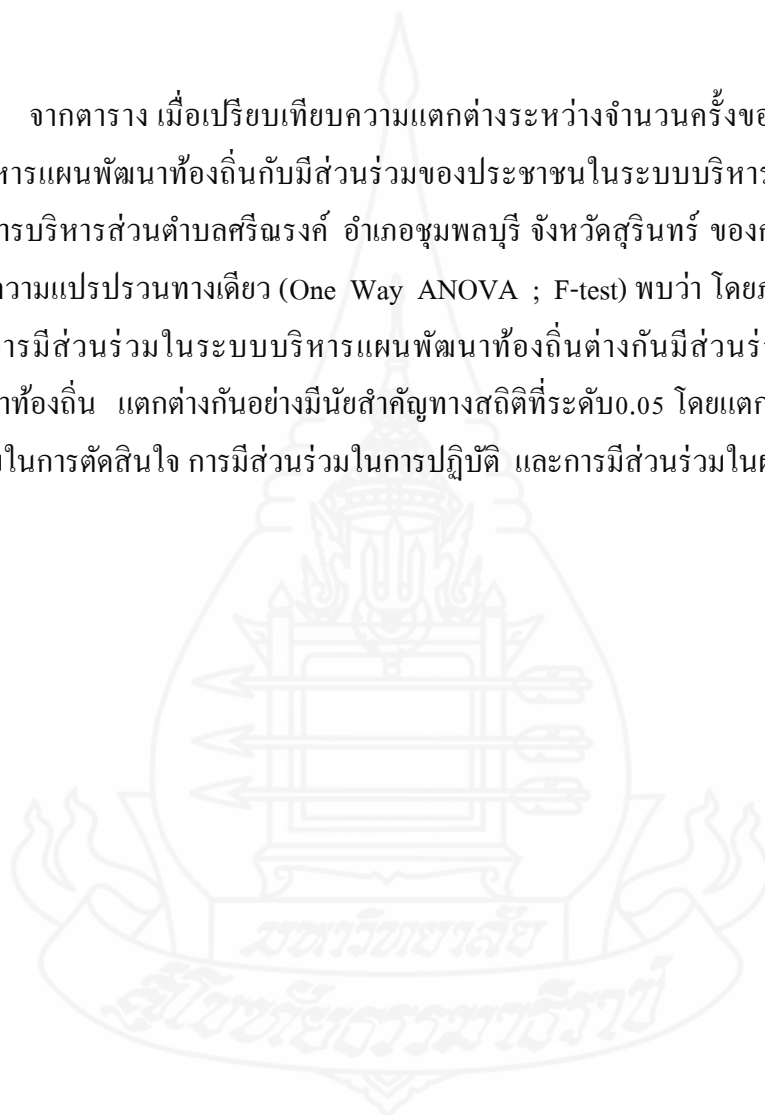
ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
ระหว่างกลุ่ม	4.679	2	2.339	18.430	0.001*
ภายในกลุ่ม	40.998	323	0.127		
รวม	45.676	325			
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	12.626	2	6.313	10.897	0.001*
ภายในกลุ่ม	187.711	324	0.579		
รวม	45.676	325	45.676	325	
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
ระหว่างกลุ่ม	1.910	2	0.955	5.485	0.005*
ภายในกลุ่ม	56.402	324	0.174		
รวม	45.456	325			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
ระหว่างกลุ่ม	0.488	2	0.244	1.632	0.197
ภายในกลุ่ม	47.813	320	0.149		
รวม	48.301	322			
การมีส่วนร่วมโดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	4.679	2	2.339	18.430	0.001*
ภายในกลุ่ม	40.998	323	0.127		

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	SS	df	MS	F	p-value
รวม	45.676	325			

*p<0.05

จากตาราง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนครั้งของการมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นกับมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ของกลุ่มตัวอย่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA ; F-test) พบว่า โดยภาพรวมผู้ที่มีจำนวนครั้งของการมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นต่างกันมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 โดยแตกต่างกัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์



**ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบ
บริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์
อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์**

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 4 ด้าน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	63
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	67
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	45
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	110
รวม	285

จากตารางที่ 4.18 พบว่า มีข้อเสนอแนะทั้งสิ้น 327 ความคิดเห็น โดยข้อเสนอแนะมากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 110 ความคิดเห็น รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 67 ความคิดเห็น

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	
1. ควรให้มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน	19
2. ควรให้มีการคิดและตัดสินใจในการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน	23
3. ควรจัดประชุมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงผลการจัดทำแผนให้ทั่วถึง	21
	รวม 63

จากตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหาร
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีทั้งสิ้น 63 ความเห็น ข้อเสนอแนะประชาชนมากที่สุดจำนวน 23
ความเห็น ต้องการให้ออบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีการคิดและตัดสินใจในการพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกด้าน โดยเสนอการจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
การเสนอปัญหา ความต้องการ เสนอความคิดเห็น เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบลซึ่งจะส่งผลให้แผนพัฒนาตำบลเกิดประโยชน์สูงสุดสามารถตอบสนองความต้องการของ
ประชาชนได้อย่างแท้จริง

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	
1. ควรให้เจ้าหน้าที่ออกไปพบประชาชนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันมากกว่าเดิม	20
2. ควรให้ติดต่อประสานงานให้รวดเร็วขึ้น	22
3. ควรให้ความรู้กับประชาชนให้ทราบ ระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกันให้มากขึ้น	25
	รวม 67

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมีทั้งสิ้น 67 ความเห็น ข้อเสนอแนะประชาชนมากที่สุดจำนวน 25 ความเห็น ได้แก่ ต้องการให้ อบต. ให้คำแนะนำ รายละเอียด ขั้นตอน วิธีการ การร่วมปฏิบัติงาน ด้านต่าง ๆ ในโครงการให้ละเอียด ให้เข้าใจและให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชาชน เพราะส่วนใหญ่ทำงานในช่วงกลางวัน ไม่ค่อยได้ร่วมในกิจกรรม โดยต้องการให้ อบต. ให้คำแนะนำในช่วงเย็น อบต. ควรให้เจ้าหน้าที่ประสานงาน และออกไปพบประชาชนก่อนมีการลงมือปฏิบัติกิจกรรมในโครงการต่างๆ และปรับเปลี่ยนเวลาให้เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	
1. ควรให้มีการทำแผนที่สามารถแก้ปัญหาตรงกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิด ความคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	20
2. ควรให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม	25
	รวม 45

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วม
ในผลประโยชน์จำนวน 45 ความเห็น ข้อเสนอแนะประชาชนมากที่สุดจำนวน 25 ความเห็น ได้แก่
ต้องการให้ อบต. มีการทำแผนที่สามารถแก้ปัญหาตรงกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและได้
ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของ
ส่วนรวม และรับประโยชน์อย่างยั่งยืนและถูกต้อง กระจายในทุกหมู่บ้าน โดยเน้นกิจกรรมที่เห็นผล
ชัดเจน

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
1. ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	23
2. ควรให้ความรู้กับประชาชนในการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและประเมินผล	29
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบให้มากขึ้น	31
4. ควรให้มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงผลการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพิจารณาปรับปรุงการจัดทำแผนครั้งต่อไป	27
	รวม 110

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจำนวน 110 ความเห็น ข้อเสนอแนะประชาชนมากที่สุดจำนวน 31 ความเห็น ได้แก่ ต้องการให้ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบให้มากขึ้น โดยจัดตัวแทนหรือตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในภาคประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหาร
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบ
บริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 รูปแบบการศึกษา

รูปแบบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูล
โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

1.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรในการศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนที่อายุ 18 ปีขึ้นไปในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,790 ครัวเรือน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ตัวแทนของครัวเรือนที่มาจาก
การตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จำนวน 327 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยให้ประชาชน
กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามที่สร้างขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง ความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหาแล้วหา (IOC: Index of item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.860

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลอง (Try Out) ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กับกลุ่มประชากรในกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่จะศึกษา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient : α -Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.895 และได้ปรับปรุงคำถามในส่วนที่ยังมีความบกพร่องอยู่ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่กำหนดไว้

1.2.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำไปชี้แจงรายละเอียดให้ผู้นำชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยลงพื้นที่ในชุมชน และแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด และวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จนเป็นที่เข้าใจ

3) แจกแบบสอบถามให้ประชาชน แต่ละชุมชนจนครบ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2556 โดยผู้ศึกษาได้ชี้แจงการตอบแบบสอบถาม และให้ระยะเวลาประชาชนตอบแบบสอบถาม 15 วัน ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนมา จำนวน 327 ชุด ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ลงรหัสข้อมูลแล้วมาประมวลผลและวิเคราะห์ผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ (%)
- 2) ระดับความคิดเห็น ใช้ค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ใช้ค่า t-test และ F-test

4) ข้อมูลปลายเปิดจากเครื่องมือทุกฉบับ ซึ่งเป็นการตอบคำถามหรือเติมสั้น ๆ ข้อความที่เป็นข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่น ๆ นำมาตรวจสอบแล้วสรุปเป็นความเรียง แล้วจัดลำดับความสำคัญตามความถี่

1.2.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 2) ค่าเฉลี่ย (mean = \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)
- 3) ค่า t-test
- 4) ค่า One-Way ANOVA

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 39.45 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 64.84 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 61.77

1.3.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

1) วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ผลการศึกษาเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

ก) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.50 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.73 ได้แก่ การร่วมคิดและกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.48 ได้แก่ ความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของ อบต.

ข) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.51 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.87 ได้แก่ การร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำไปใช้พัฒนาท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.12 ได้แก่ การร่วมคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ค) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.95 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.15 ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การเตรียมความพร้อมในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนดีขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.76 แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/แก้ปัญหาของประชาชนด้านเศรษฐกิจ และมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมอาชีพ ร้านค้าชุมชน

ง) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.57 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2.88 ได้แก่ การร่วมติดตามประเมินผลโครงการที่บรรจุแผนพัฒนาตำบลสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดหรือไม่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.39 การร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผล

2) วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อพิจารณาทางด้านผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

ก) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยภาพรวมเพศที่ต่างกันส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ข) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ค) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ง) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยภาพรวมระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จ) ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ข) ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า โดยภาพรวมจำนวนครั้งของการมีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกันส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในระบบบริหารแผนพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง 1-3 ครั้ง มีมากที่สุด รองลงมาคือทุกครั้ง และน้อยที่สุดคือ 4-6 ครั้ง

3) **วัตถุประสงค์ที่ 3** เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่าประชาชนในเขตตำบลศรีณรงค์ มีข้อเสนอแนะจำนวนทั้งสิ้น 327 โดยข้อเสนอแนะมากที่สุดในด้านด้านการติดตามและประเมินผล จำนวน 110 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า

ก) ด้านการติดตามและประเมินผล เป็นประเด็นที่เสนอแนะมากที่สุด จำนวน 118 มากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบให้มากขึ้น จำนวน 31 รองลงมาคือ ควรให้ความรู้กับประชาชนในการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและประเมินผล จำนวน 29 รองลงมาอีกคือ ควรให้มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงผลการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพิจารณาปรับปรุงการจัดทำแผนครั้งต่อไป จำนวน 27 และรองลงมาคือ ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จำนวน 23

ข) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประเด็นที่เสนอแนะมีจำนวน 67 มากที่สุด คือ ควรให้ความรู้กับประชาชนให้ทราบ ระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน การปฏิบัติงานร่วมกัน ให้มากขึ้นจำนวน 25 รองลงมาคือ ควรให้ติดต่อประสานงานให้รวดเร็วขึ้น จำนวน 22 และรองลงมาคือ ควรให้เจ้าหน้าที่ออกไปพบประชาชนเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันมากกว่าเดิม จำนวน 20

ค) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประเด็นที่เสนอแนะมีจำนวน 63 มากที่สุดคือ ควรให้มีการคิดและตัดสินใจในการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน จำนวน 23 รองลงมาคือ ควรจัดประชุมชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงผลการจัดทำแผนให้ทั่วถึง จำนวน 21 และรองลงมาคือ ควรให้มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน จำนวน 19

ง) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประเด็นที่เสนอแนะมีจำนวน 45 มากที่สุดคือ ควรให้มีการทำแผนที่สามารถแก้ปัญหาตรงกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม จำนวน 25 รองลงมาคือ ควรให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม จำนวน 20

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาในครั้งนี้ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 จากการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และพัฒนาพัฒนาสามปี โดยเก็บรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนที่มาจากการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นมาจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญและสนใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เสนอความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ในการดำเนินงาน ต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ แผนพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ มานพ ชันทะสีลา (2547) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของวิไล หนูลาย (2548) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลตาเซะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการศึกษา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ ทศมาลี กิมผกา (2553) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของสุจิตา ม่วงเพชร (2553) ได้ศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ ประวีณา ชะนอบรัมย์ (2554) พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสมบัติ ทัพธานี (2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของฉันท์ผกา พลภักดี (2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษวิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของกนกวรรณ หยกอำนาจชัย (2554) ได้ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา

ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก แล้งยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ ฉัญญาณี บุญทองคำ (2555) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก

2.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีดังนี้

2.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอบางพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$, S.D = 0.68) อาจเป็นเพราะว่าในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาตำบล ในรูปของการจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อพิจารณาโครงการที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเห็นว่าการคิด การตัดสินใจ นั้นมักจะเป็นเรื่องของผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจประกอบกับค่านิยมที่เกรงใจ จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ดังนั้น ในการแก้ปัญหาในบางครั้ง จึงไม่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงประชาชนไม่ทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและประชาชนยังไม่คอยให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร

เมื่อเทียบเคียงเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ สุจิตา ม่วงเพชร (2553) ได้ศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของฉันทภา พลภักดี (2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษายวิจัย ด้านการเสนอข้อมูลเพื่อตัดสินใจ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D = 0.66) โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 2 รองจากการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ทั้งนี้คงเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ได้สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนในทุกหมู่บ้าน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบลเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุง ร่วมประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงประชาชนบางส่วน กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. อสม. ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ เช่น คณะกรรมการสนับสนุนแผน คณะกรรมการพัฒนาแผน และคณะกรรมการติดตามผลแผน ในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ

เมื่อเทียบเคียงเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ พบว่าการดำเนินงานของ อบต.ศรีณรงค์เป็นไปตาม หลักการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ของกองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง(2543) ซึ่งระบุว่า ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล(กองราชการส่วนตำบลกรมการปกครอง 2543) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกตัวแทนประชาคมตำบล ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ ของ อบต. เช่น คณะกรรมการสนับสนุนแผน คณะกรรมการพัฒนาแผน และคณะกรรมการติดตามผลแผน ในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามการบริหารงานอบต.ตามภารกิจกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่งผลให้ประชาชนผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนได้รับรู้และรับทราบแนวทางการดำเนินกิจกรรมของอบต.แล้วยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสมบัติ ทัพธานี(2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลดา คະซุนรัมย์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าด้านการดำเนินการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางอย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ ฉันท์พกา พลภักดี (2554)

ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหัวยราช อำเภอหัวยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหัวยราช อำเภอหัวยราช จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตามประชาชนเขตตำบลศรีณรงค์ยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและภารกิจที่ต้องดำเนินการ เพื่อนำไปพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำไปสู่การดำเนินการและลงมือปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นตลอดจนไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดลำดับปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงานในการนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุกิจกรรมลงไปในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้คงเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่มีเวลาและไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมดังกล่าว

2.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D = 0.53) และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การเตรียมพร้อมในด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนดีขึ้น และแผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้เกิดการดูแล จัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นดีขึ้น ประชาชนได้รับความรู้ ความเข้าใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. และได้รับการบริการสาธารณประโยชน์ มีการทำแผนที่สามารถแก้ปัญหาตรงกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และให้ความรู้กับประชาชนในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

เมื่อเทียบเคียงเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่าสอดคล้องกับ การศึกษาค้นคว้าของ ยุทธนา แดงนุ้ย (2551) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่าด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง แล้วยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กฤษฎากรณ์ ยุงทอง (2555) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ ณีญาณี บุญทองคำ (2555) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก แล้วยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ กนกวรรณ หยกอำนายชัย (2554) ได้ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน

พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก

2.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.07$, S.D = 0.63) อาจเป็นเพราะประชาชนยังให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมน้อยในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาตำบล และยังไม่ให้ความสนใจเข้ามาตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาน้อย ถึงแม้จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อเข้าไป ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสาน แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลกับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ รวมทั้งมี ส่วนร่วมในการทบทวนแผนงาน โครงการ และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานในการดำเนินงานต่างๆตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาทของตนเองในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และไม่ให้ความสนใจการรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์

เมื่อเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ กฤษณากรณ์ ยูงทอง (2555) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของฉันทพงศ์ พักกิติ (2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก แล้วยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ กนกวรรณ หยกอำนาจชัย (2554) ได้ศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น

จากการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากร กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน ที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่างทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการจัดทำ การจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ แตกต่างกัน ($p > 0.05$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของทางราชการ และ สื่อต่างๆ ก่อนข้างน้อย ไม่ทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี 2545 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น และการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เห็นได้ว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และมีการให้ความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทุกขั้นตอนรวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ เพื่อเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ดังนี้

3.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เห็นได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การร่วมคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์และผู้เกี่ยวข้อง ควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนให้ทราบ ระเบียบวิธีการ ขั้นตอน การคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมและมีความสามารถเป็นตัวแทนตนเองในการเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนามากยิ่งขึ้น

3.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เห็นได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวแก่ประชาชนอย่างโปร่งใสและส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักบทบาทสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ จัดให้มีช่องทางสื่อสารต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและมีการจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ในสิทธิ หน้าที่ บทบาท ของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละหมู่บ้าน ทุกเพศ ทุกวัย และรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ สถานที่ติดต่อ ป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ รวมถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเห็นถึงความสำคัญของความเคลื่อนไหวการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

3.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เห็นได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของ อบต. ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และมีการให้ความรู้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทุกขั้นตอนรวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ เพื่อเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เห็นได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้เกิดการดูแล จัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นดีขึ้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ และผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการนำข้อมูลที่เป็นจริง สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน/ หมู่บ้าน และความต้องการของประชาชน มาบรรจุ

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งก่อนและหลังการดำเนินงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน และเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกันรักษาผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือในจังหวัดอื่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีรูปแบบแตกต่างกัน

3.2.2 ควรศึกษาการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นำระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

3.2.3 ควรเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำมาปรับปรุงในการจัดทำแผนพัฒนาในครั้งต่อไป



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กนกวรรณ หยกอำนาจชัย (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- กฤษฎากรณ์ ยูงทอง (2555) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
- กรรณิกา ชมดี (2524) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ:
ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรีชกมล เหล่าอรรค (2550) บทบาทของเทศบาลตำบลหัวขวางในการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กองวิชาการและแผน (2548) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2546) การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546) “คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์
การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล”
กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ . (2548) “คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เทคนิคการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองสำหรับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น” กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- โกวิท พวงงาม (2545) คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- จิระ ประทีป (2552) “เศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารภาครัฐ” ในประมวลสาระชุดวิชาการบริหาร
ภาครัฐ พิมพ์ครั้งที่ 5 หน่วยที่ 12 หน้า 60 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

- จรัส สุวรรณมาลา (2538) ปฏิรูประบบการคลังการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ฉันทพงศ์ พลภักดี (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์
- ชิต นิลพานิช และกุลชน ธนาพงศธร (2532) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท.
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน
(พิมพ์ครั้งที่ 3, หน่วยที่ 8) .นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชินรัตน์ สมสืบ (2552) “รัฐประศาสนศาสตร์กับการมีส่วนร่วม” ในประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด
ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 6 หน่วยที่ 12 หน้า 252 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข (2545) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจ
หน้าที่ ของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม: สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2527) ระบบราชการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน: พิจารณาในแง่มหภาค
กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณการพิมพ์
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และปาริชาติ โชติยะ (2538) เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย
กรุงเทพมหานคร: บริษัทสุขุมและบุตรจำกัด
- ณัฐยาณี บุญทองคำ (2555) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทัศนาลี กิมผกา (2553) การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา
เทศบาลตำบลพนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กรุงเทพมหานคร:
ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- เทศบาลนครเชียงใหม่ (2547) แผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ประจำปี พ.ศ.2547. เชียงใหม่:
กองวิชาการและแผนงาน
- ธงชัย สันติวงษ์ (2532) การวางแผน กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- ธนิต สุภาแสน (2544) “บทบาทของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปี: กรณีศึกษา
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ชนชัย ยมจินดา (2540) “การวางแผน” ในเอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ พิมพ์ครั้งที่ 26 หน่วยที่ 3 หน้า 89-132 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2543) การปกครองส่วนท้องถิ่น: ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง กรุงเทพมหานคร
- ปกรณ์ บูรณปกรณ์ (2541) “ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปนัดดา บรรเลง (2548) “การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปีโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545-2549)” การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประหยัด หงส์ทองคำ (2524) สมรรถนะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมวางแผน พัฒนาท้องถิ่น: บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร: คณะอนุกรรมการวางแผน การกระจายอำนาจการพัฒนาสู่ท้องถิ่น
- ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) รายงานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนา ชนบท กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปิยะดา เวชประสิทธิ์ (2539) ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลที่มีผลต่อผลงานเทศบาล นครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์ (ร.ม.) กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประวีณา ชะนอบรัมย์ (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
- พวงทอง โยธาใหญ่ (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนพัฒนา: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสน- ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พวงน้อย สัตโยภาส (2538) “ปัญหาการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง และการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ไพรัช ตระการศิริพันธ์ (2548) การคลังภาครัฐ. เชียงใหม่: คณะนิเทศการพิมพ์ การวางแผน
การพัฒนา เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มยุรี อนุমানราชชน (2546) การบริหารโครงการ เชียงใหม่: คณะนิเทศการพิมพ์
_____. (2547) นโยบายสาธารณะ: แนวคิดความคิดกระบวนการและการวิเคราะห์เชียงใหม่:
คณะนิเทศการพิมพ์
- ยุธนา แดงนุ้ย (2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลกำแพง
อำเภอละงู จังหวัดสตูล ภาคนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550” (2550, 24 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก หน้า 1-127
- ราชบัณฑิตยสถาน ปทานุกรมสังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2532 หน้า 246
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.2548” (2548, 17 ตุลาคม) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 115 ง
หน้า 46 – 57
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541”
(2541, 14 กรกฎาคม) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115 ตอนพิเศษ 61 ง หน้า 4 – 16
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543” (2543, 22 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 117
ตอนพิเศษ 83 ง หน้า 10 – 12
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543” (2543, 24 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 117 ตอนพิเศษ 119 ง หน้า 18 – 19
- วัฒนา ชัยสวัสดิ์ (2541) “การเมืองในกระบวนการจัดทำงบประมาณของเทศบาลนครเชียงใหม่:
กรณีศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2535-2540”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2546) การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง
กรุงเทพมหานคร บี เจ เพลทโปเรสเซออร์
- วิไลดา คະซุนรัมย์ (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา กรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

- วิไล หนูลาย (2548) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารงาน
ส่วนตำบล ภูมิศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลตาเซะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
- สุดาวรรณ์ มีบัว (2547) การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุจิตา ม่วงเพชร (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น:
ภูมิศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
- สนิท เหลืองภิรมย์ และคณะ (2542) คู่มือการบริหารงานบุคคลของพนักงานครูเทศบาล
กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น
- สมพร แสงชัย (2525) การวางแผนโครงการพัฒนา กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สมบัติ ทักษานี (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ภูมิศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
- สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง (2542) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- สุนันทา เลานันทน์ (2531) การพัฒนาองค์กร กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0810.2/ว 082 ลงวันที่ 9 มกราคม 2550 เรื่อง “ซักซ้อมแนวทาง
การจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553) ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น” ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
- อนันต์ เกตุวงศ์ (2534) หลักและเทคนิคการวางแผน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อมร รักษาสัตย์ (2509) เทศบาลเพื่อการพัฒนา: รวมบทความเกี่ยวกับเทศบาล กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา
- อลงกรณ์ ปราบไพรี (2545) “การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการ
ประชาคม: ภูมิศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระ
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่



ภาคผนวก

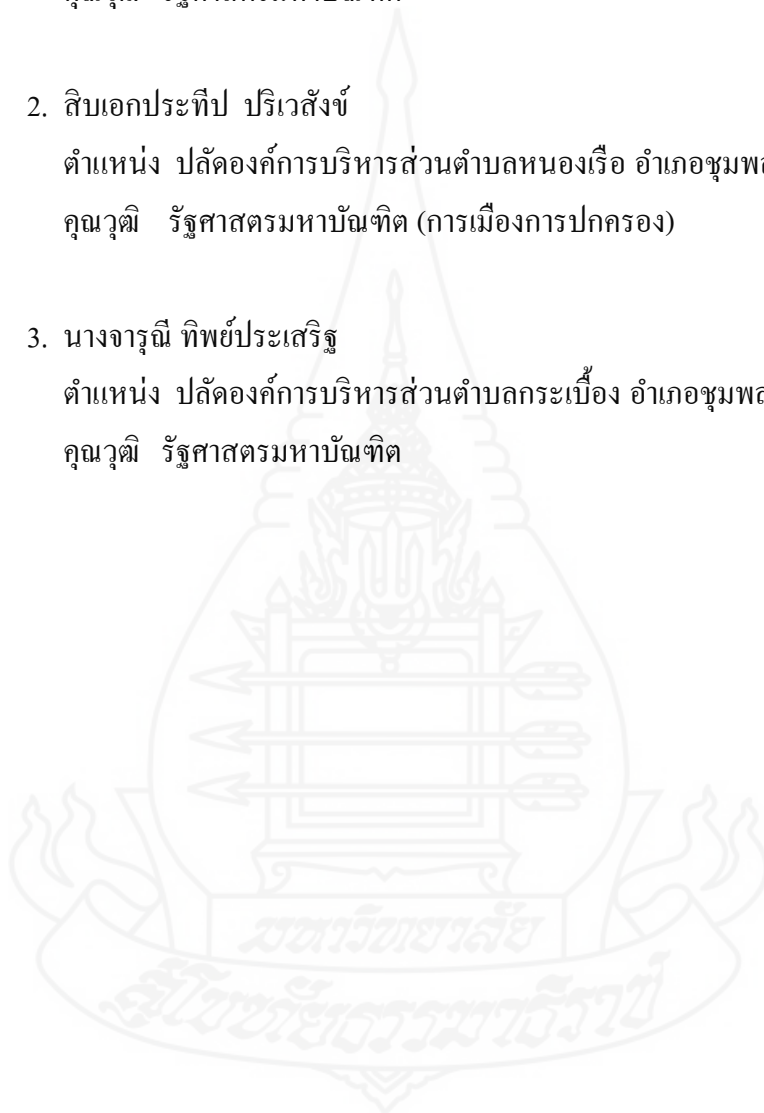


ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

1. จำโทวิลัย สีลา
ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลสระซูด อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
คุณวุฒิ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
2. สิบเอกประทีป ปริวะสังข์
ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
คุณวุฒิ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
3. นางจารุณี ทิพย์ประเสริฐ
ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้อง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
คุณวุฒิ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต



ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม ความคิดเห็นของประชาชน

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์ ทำการศึกษาโดยนางปลื้มจิต ต่อเสนานักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่น

การตอบคำถามนี้ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์และประมวลผลในภาพรวมและเก็บเป็นความลับที่สุด ดังนั้นจึงขอให้ท่านตอบคำถามตามความเป็นจริงให้ มากที่สุด เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและข้อมูลที่ถูกต้องต่อไป ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ (ปี)

1. 21-30 2. 31-40
 3. 41-50 4. 51-60
 5. 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 4. อนุปริญญา /ปวส.
 5. ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. เกษตรกร 2. รับจ้าง
 3. ค้าขายธุรกิจส่วนตัว 4. รัฐวิสาหกิจ
 5. รับราชการ 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือน(บาท)

1. ต่ำกว่า 5,000 2. 5,001-10,000
 3. 10,001-15,000 4. 15,001-20,000
 5. มากกว่า 20,000

6. จำนวนครั้งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. 1- 3 ครั้ง 2. 4-6 ครั้ง
 3. ทุกครั้ง 4. ไม่เคยเลย

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. การร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น					
2. การร่วมนำความต้องการหรือปัญหาของหมู่บ้าน เสนอเข้าที่ประชุม					
3. การร่วมเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่นผ่านตัวแทนหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น สมาชิกอบต. หรือเจ้าหน้าที่ อบต.					
4. การร่วมพิจารณาสาเหตุของปัญหาหรือความต้องการ					
5. การร่วมคิดและกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น					
6. การร่วมคัดเลือกแนวทางการพัฒนาเพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรม					
7. การร่วมวางแผนนโยบาย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม					
8. การร่วมจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
9. การร่วมคิดหาวิธีการที่จะได้งบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล					

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10. การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวม					
11. ความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมของ อบต.					
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ					
12. การร่วมเสนอตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
13. การร่วมคัดเลือกตัวแทนเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
14. การร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
15. การร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
16. การร่วมกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
17. การร่วมประชุมเพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาตำบลต่อสภา อบต.					
18. การร่วมเผยแพร่ความก้าวหน้าของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
19. การร่วมประชาสัมพันธ์กำหนด การประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น					

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
20. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่ อบต. ได้นำไปดำเนินการในหมู่บ้าน ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา					
21. การร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหากจากการทำแผนพัฒนาตำบล					
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
22. แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/แก้ไขปัญหของประชาชนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา					
23. แผนพัฒนาท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการ/แก้ไขปัญหของประชาชนด้านเศรษฐกิจ และมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมอาชีพ ร้านค้า ชุมชน					
24. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเด็กก่อนวัยเรียน/เด็กเล็กได้รับการดูแลดีขึ้น					
25. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้การเตรียมพร้อมในด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนดีขึ้น					
26. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้ชุมชนตระหนักในคุณค่า และภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
27. แผนพัฒนาท้องถิ่นทำให้เกิดการดูแล จัดการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นดีขึ้น					

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ต่อ)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	การมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
28. การร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาตำบล					
29. การร่วมติดตามประเมินผลว่าโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาตำบลสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดหรือไม่					
30. การร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม					
31. การร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการติดตามและประเมินผล					
32. การร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงาน					
33. การร่วมในตรวจติดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบล					

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ ของประชาชน คือ ปัญหาใดบ้าง

ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม/โครงการของอบต.ของประชาชนคือปัญหาใดบ้าง

ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรม/โครงการของ
อบต.ของประชาชนคือปัญหาใดบ้าง

ปัญหา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

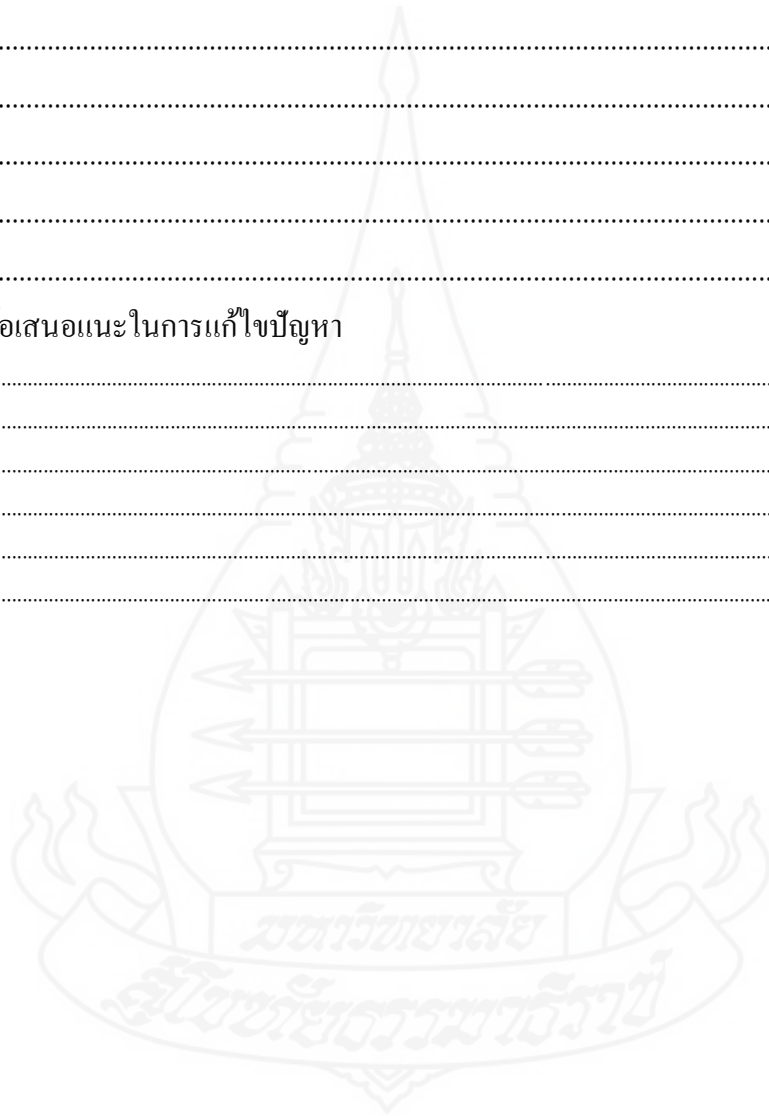
.....

.....

.....

.....

.....





ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์



ที่ ศษ 0522.17/บ 353

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑๖ เมษายน 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ปลัดเทศบาลตำบลสระพูด
(จำเริญลีลา ศิลา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางปิ่นจิต ทอเสนา นักศึกษาลูกศรตรีวุฒิปริญญาตรีมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น" ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
วิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยที่ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
และให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับ
นักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 082-1322373

สาขาวิชา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธีย์ เข้มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048181-6

โทรสาร. 02-5033612



ที่ ศธ 0522.17/ บ 354

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑) เมษายน 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ
(สืบเอกประทีป ปรีเวสียง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางปลื้มจิต ตอเสนา นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น" ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
วิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
และให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับ
นักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 082-1322373

สาขาวิชา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์ เข็มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048181-6

โทรสาร. 02-5033612



ที่ ศธ 0522.17/ บ 355

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๖ เมษายน 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้อง
(นางจารุณี ทิพย์ประเสริฐ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นางปลื้มจิต ตยเสนา นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น" ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ส่งมาพร้อมนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
วิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยโดยได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
และให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกับ
นักศึกษาโดยตรงได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 082-1322373

สาขาวิชา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ เข็มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048181-6

โทรสาร. 02-5033612

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงระดับความสอดคล้องระหว่างข้อกำหนด



ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 คนที่มีต่อแบบสอบถามเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ”

ประเด็นที่ต้องการวัด	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	3	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	4	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	5	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	6	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ประเด็นที่ต้องการวัด	ข้อ คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	17	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	20	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์	22	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	23	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	24	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	29	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	30	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	รวม	33	26	26	85	28.38	ใช้ได้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 - ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 - ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

แทนค่า
$$\text{IOC} = \frac{28.38}{33} = 0.860$$

33

สรุป ผลแสดงความเห็นของกรรมการผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 0.860 แปลผลว่าใช้ได้



ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางปลื้มจิต ต่อเสนา
วัน เดือน ปีเกิด	10 ตุลาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2536
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ 8

